

Второ заседание

Четвъртък, 13. XII. 1973 г.

(Открито в 9 ч.)

Председателстващ Милко Тарабанов: Другарки и другари народни представители! В залата има необходимия брой народни представители. Откривам сутришното заседание.

Продължаваме с *разисквания по законопроектите за плана и бюджета на Народна република България за 1974 г.*

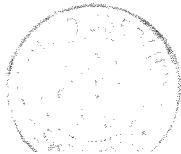
Има думата др. Ганчо Кръстев — министър на земеделието и хранителната промишленост.

Ганчо Кръстев: Уважаеми другарки и другари! Не без колебание се реших да поискам думата и в момента изпитвам особено вълнение, тъй като за първи път заставам зад тази трибуна. Колебанието ми идваше от това, че само от един месец и половина съм на работа в Министерството на земеделието и хранителната промишленост и колкото лесно, толкова и трудно ми е да говоря като работник на министерството.

Реших се да поискам думата, защото с проектоплана на селското стопанство и хранителната промишленост се възлагат големи задачи и нашето министерство носи определена, бих казал, голяма отговорност за тяхното изпълнение.

Достатъчно е да посоча, че с предложения проект се предвижда селското стопанство и хранителната промишленост да осигурят 26,7% от съвкупния обществен продукт, 26,3% от националния доход, за да стане ясно каква роля се отрежда на двата отрасли за цялото икономическо развитие на страната.

Освен това проблемите не са ми чужди, защото в продължение на две десетилетия съм работил в селскостопанския фронт и въпросите, които се поставят днес за обсъждане, са ме вълнували и продължават да ме вълнуват.

Аз и моите другари от ръководството на министерството участвахме съвсем непосредствено в разработването на проектоплана. Запознати сме в подробности както със замисъла, така и с конкретните цифри по развитието на отделните отрасли и мога да твърдя, че внесенният проект за обсъждане на настоящата сесия на Народното събрание е изцяло проникнат от духа на решенията на последния пленум на Централния комитет, посветен на проблемите на селското стопанство. Не зная как е било през други години, но през настоящата година в разработката на основните положения на плана участваха секретари на Централния комитет на партията. По главните проблеми, например капиталните вложения и др., ние получавахме преки указания от др. Тодор Живков. Държавният комитет за планиране работи по проектоплана съвсем непосредствено с ръководството и специалистите от нашето министерство.

Другари! Всички ние, особено селскостопанските деятели, все още сме под силното въздействие на работата на пленума на Централния комитет на партията. Ние тепърва има да осмисляме съдържанието на неговите решения и да преустройваме своята работа за най-активно участие за тяхното изпълнение, но може без колебание да се твърди, че това беше един оригинален по своя начин на провеждане пленум, пленум, който бележи етап в развитието на селското стопанство и на другите отрасли на нашата икономика.

Кулминационна точка в работата на пленума беше заключителното слово на др. Тодор Живков. Не е тайна кой е главният инициатор и създател на решенията на пленума. И в окръга, и сега съм се възхищавал винаги на голямата вещина, голямата прецизност, големия размах, с които нашият първи секретар ръководи разработването и решаването на основните проблеми и на селското стопанство.

Не е нужно много задълбочено да се изучават решенията, за да се разбере, че главната цел, която си поставя Централният комитет, е да се предприемат решителни мерки за осигуряване изпълнението на Декемврийската програма.

На всички е известно, че въпреки непрекъснатото увеличаване на производството на пазара не достигат растителни и животински продукти, особено месо и зеленчуци. Централният комитет поставя като стратегическа задача извеждането на широк друм развитието на селското стопанство като цяло и в частност на животновъдството, за да се задоволяват все по-пълно нуждите от растителни и животински продукти.

Централният комитет ни дава в ръцете ключа за решаването на тези проблеми — издигане културата на селското стопанство. Ние сме свикнали да схващаме твърде елемен-

тарно това понятие. За пръв път пленумът внесе ново дълбоко научно обосновано съдържание в понятието култура на селското стопанство. Тук не е необходимо да се припомнят в подробности решенията на пленума. Едно е важно за нас, че още през първата година, още с плана за следващата година трябва да направим първата решителна крачка в осъществяване на дело решенията на Ноемврийския пленум на Централния комитет.

Преценявайки проектоплана от позициите на решенията на пленума, в него се очертават няколко основни момента. Ще спра вниманието ви на някои от тях.

По темповете на развитието. Те са изключително напрегнати, но реални. При постигнат среден ръст за последните три години 3,75% на общата и чистата продукция през 1974 г. се предвижда 4,5% ръст на общата продукция по текущи цени и 5,2% ръст на чистата продукция. Има една подробност, която заслужава внимание. В плана става дума за селското стопанство като цяло, в което влизат няколко категории — лично стопанство, горско-земеделски стопанства, държавни стопански обединения, аграрно-промишлени комплекси, институти и др. Ако вземем показателите за основната категория, която има решаващо значение — аграрно-промишлените комплекси, то напрежението е много по-голямо: 6,5% ръст на общата продукция, 9,4% ръст на чистата продукция, 10,2% ръст на производителността на труда, 28,6% ръст на чистия доход.

Предвижда се значително увеличаване броя на животните. Например броят на свинете трябва да нарасне с 35%. Предвижда се 27,6% ръст на производството на зеленчуци и плодове. Цифрите не се нуждаят от коментар. Едновременно с това се създават и материални предпоставки за реализирането на плана.

Какво е положението с капиталните вложения? Както беше посочено в доклада на др. Иван Илиев, за селското стопанство се осигуряват спрямо 1973 г. 150 млн. лв. повече капитални вложения, което представлява 28% ръст спрямо фактическото изпълнение. При това увеличението е целево — 70 млн. лв. допълнително за животновъдството и 50 млн. лв. за селскостопански машини, или средствата се насочват за решаване на така наречените тесни места.

Няма да прозвучи силно, ако се каже, че вече не ще представлява проблем да се дават капитални вложения. Имам предвид селското стопанство, а не хранителната промишленост. Проблем ще бъде да се усвояват бързо, да се използват най-ефективно.

Другари, през лятото излезе интервю на др. Тодор Живков пред списание „Проблеми на мира и социализма“ във връзка с 50-годишнината от Септемврийското въстание.

Направиха ми силно впечатление развитите мисли за революционната готовност на партията в периода на изграждане на социализма. В светлината на тези мисли, ако поставим на преценка нашата предстояща работа по изпълнението на плана, следва да се каже, че ние ще превърнем в дело плана — имам предвид неговата част за селското стопанство и хранителната промишленост, — ако се вдигне на крак цялата партия, целият народ, ако всички изпълнят своите задължения, произтичащи от плана.

Ние си даваме ясна сметка каква голяма отговорност ляга върху Министерството на земеделието и хранителната промишленост.

Ще си позволя да спра вашето внимание върху някои задачи, от чието решение зависи изпълнението на плана и към които има пряко отношение нашето министерство.

Много са проблемите, свързани с изпълнението на плана за животновъдството, но два от тях имат решаващо значение.

Първият е за броя на животните. Това е въпрос, който не е слизал от дневен ред в продължение на много години. Но сега той стои не традиционно, а с изключително голяма острота.

Да вземем за пример свиневъдството, което има решаващо значение за изпълнението на плана за месото. Без да се впускам в подробности, искам да отбележа, че през следващата година трябва да се получат 1 367 000 прасета повече, отколкото през настоящата година, което представлява кръгло 60% ръст. Вие сами разбирате каква огромна работа ни предстои и колко важно е още сега да се вземе на специален отчет въпросът за заплождане и опрасване на допълнителен брой свине-майки, предвиден по плана.

Не решим ли този голям проблем, реална е опасността не само за 1974 г., но и за 1975 г. да не се изпълни планът за месото.

Вторият, разбира се, не по важност проблем, свързан с развитието на животновъдството, е фуражният. Повече от наложително е както за цялата страна, така и за всеки окръг, за всеки аграрно-промишлен комплекс, за всяко стопанство да се разработи много подробен фуражен баланс и да се разработят цялостни мероприятия за пълно задоволяване на животните с необходимите фуражи.

Другари, ние не сме толкова богата страна, за да си позволяваме да внасяме концентрирани фуражи. Беше проблем да се спре износът на зърнени фуражи под каквато и да е форма. Може да се каже, че този въпросът се решава с плана за 1974 г. Нещо повече, сега се осъществява внос на 300 хиляди тона фураж за големите животновъдни комплекси.

За нас има един единствен изход — да вземем мерки да се произведат достатъчно фуражи от всички видове, като особено внимание обърнем не само на зърното, но и на грубите фуражи — слама, царевичак и други, и този въпрос ние можем и трябва да го решим още през 1974 г.

С плана се заделят 650 000 декара за увеличаване площта на фуражните култури. Предстои ни да огледаме структурата на посевната площ с оглед да застъпим най-ефективните култури за съответния район.

Предстои ни решително да увеличим площите на поливната царевича, люцерната и соята и да поставим тяхното отглеждане наистина на научни основи.

За разлика от досегашните разработки както за броя на животните, така и за осигуряването на необходимите фуражи неразделна част от цялостния план трябва да бъде задоволяване нуждите на личното стопанство.

Ние сме си дали дума в министерството, че отношението ни към личното стопанство ще бъде отношение като към една от най-важните задачи.

В това отношение ни предстои да разгърнем ползотворна съвместна дейност с Централния кооперативен съюз, Отечествения фронт и окръзите.

В последно време въпросът за личното стопанство става все по-популярен и това не е случайно, защото наред с общественото стопанство държавата има голям интерес да се развива и личното стопанство. Интерес има и самото население — то ще получава допълнителни доходи, а държавата — допълнителни количества продукция, без да влага каквито и да е капитални вложения. Необходим е само фураж.

Защо да не се заемем например с увеличаване производството на фураж за личното стопанство, като се използват най-рационално огромните площи мери, пасища и изоставени в миналото обработваеми земи, които са около 17 000 000 декара. По приблизителни разчети на министерството от тези земи могат и трябва да се предоставят на кооператори, работници, служители от селата и градовете най-малко 2 200 000 декара, които засега са потънали в плевели. Те трябва да се дадат над определения размер на земята за лично ползуване. И в това отношение не бива да има никакво колебание. Разбира се, стопанинът на земята — народният съвет или аграрно-промишленият комплекс, може и трябва да раздава земя, която той не може да стопанисва, срещу договори за отглеждане на животни.

Друг голям проблем, който трябва да решим още през 1974 г., е решително да се увеличи производството на плодове и зеленчуци. Вече беше посочено, че се предвижда тяхното производство да нарасне — съответно с 49 и 16,6%.

Ние трябва на всяка цена да изпълним плана за производство на зеленчуци и плодове. Всички виждаме, че снабдяването с плодове и зеленчуци от ден на ден става все по-остър проблем. Към това следва да прибавим, че те са основна суровина на хранителната промишленост. А пред хранителната промишленост стои за изпълнение много напрегнат план.

Обемът на промишлената продукция трябва да нарасне с 8,2%, общият доход — с 22,4% и печалбата — с 29,9 на сто. Тези показатели могат да бъдат постигнати само ако се осигури безупречно снабдяване със суровини.

Много са технологическите проблеми, които следва да се решават в зеленчукопроизводството, но има един от друго естество с решаващо значение — да се ликвидира както в министерството, така и в окръзите подценяването на работата по зеленчукопроизводството, което засега съществува в голяма степен и е най-голяма пречка за неговото развитие.

Вече стана дума, че се заделят значителни капитални вложения. Например за животновъдството капиталовложенията се увеличават със 70% — от 100 млн. лв. за 1973 г. на 170 млн. лв. за 1974 г. Ще съумеем ли да ги усвоим, да въведем обектите в експлоатация? Ето сега големият въпрос, който стои пред нас. Предстои да си изменим коренно отношението към този проблем. Решително да се насочим към евтино строителство, което може да се осъществява само в съществуващите стопански дворове.

В това отношение решаващо значение има разгръщането на инициативата на окръзите, на аграрно-промишлените комплекси. Въобще един от решаващите фактори както за коренно подобряване на работата по капиталното строителство, така и за решаване на фуражния проблем е да се даде простор на инициативата на аграрно-промишлените комплекси, на кооперативните стопанства, на окръжните ръководства. Опитът през последните две години, през които, може да се каже, преди всичко по инициатива на окръзите и аграрно-промишлените комплекси се разгръна огромна работа по преустройството на съществуващите животновъдни постройки с голям технологически и икономически ефект, е красноречиво потвърждение на това. Заслужава да се прегледа досегашната практика в някои случаи на прекалена централизация в ръководството на дейността на аграрно-промишлените комплекси в ущърб на разгръщане на самоинициативата на местните ръководства и да се намери таква решение, при което ще се даде максимален простор за творческа изява на местните ръководства.

Един от показателите за култура на селското стопанство, както това беше подчертано на пленума, е издигане на ви-

соко ниво икономическата работа и осъществяване строг режим на икономии.

Ако ние, селскостопанските дейци, сложим ръка на сърце, не може да не признаем, че наред с успехите на всяка крачка се натъкваме на разхищения.

Ние говорим за недостиг на работна ръка и това е така, но разхищаваме труда.

Непрекъснато искаме допълнителни количества горива, а ги разхищаваме най-безжалостно.

Оплакваме се от недостиг на минерални торове, а ги съхраняваме по най-примитивен начин. Огромни количества оборски тор стоят с години неоползотворени, без да можем да дадем сериозни обяснения защо това е така. Време е да сложим строг ред в това отношение.

Опитах се да изложа само някои въпроси по съдържанието на плана и да засегна някои въпроси, свързани с неговото изпълнение.

В заключение искам да повдигна следния въпрос. В селското стопанство ние имаме и големи успехи — те са безспорни, имаме и големи трудности — те също са безспорни. Една част от тях са по материално-техническото снабдяване. Ние и сега се безпокоим, че има реална опасност селското стопанство да получи по-малко минерални торове за стопанската 1973—1974 г., отколкото за изтеклата година. В плана се предвижда за следващата година да се дадат само 25 000 т повече минерални торове. Като се има пред вид, че години наред плановете за доставяне на торове не се изпълняват и че даже ако се изпълни планът, това е недостатъчно, има основания да се тревожим. Същата опасност съществува и за химическите препарати, защото размерът на средствата за внос се запазва на нивото на 1973 г., а трябва да се има пред вид, че цените на международния пазар растат. Ние имаме молба да се потърси възможност да се дадат допълнително най-малко 80—90 хил. т азотни торове и още около 4 млн. валутни лв. за хербициди и препарати. За торовете имам пред вид в рамките на годишния план, но да се изтеглят в първото полугодие.

Безпокоим се за материалното обезпечаване на хранителната промишленост, особено с някои суровини като бяло тенеке, стъклен амбалаж и др.

Има подобни въпроси за решаване и по селскостопанското машиностроене. Например предлаганият брой ремаркета не задоволява даже 50% от нуждите на селското стопанство. Лимит и средства има, ремаркета няма. Става дума за още поне около 3000—4000 броя.

Ние разчитаме на съчувствие от ръководствата на съответните министерства по отношение нуждите на селското стопанство и сме убедени, че ще намерим общ език.

Но, другари, не е ли време вече, след като Централният комитет на партията и правителството предоставят, общо взето, едно солидно материално обезпечаване, ние да обявим война на тези, които преувеличават ролята на съществуващите трудности и с тях оправдават свои съществени недостатъци в ръководството на селското стопанство?

Не са малко хората и в нашето министерство, и в окръзите, и в аграрно-промишлените комплекси и при това доста отговорни другари, които могат по един много убедителен начин да докажат защо не са изпълнили задачите. И във всички случаи вината е въвн от тях. На нас повече от всякога, ако искаме да изпълним плана, ни е необходимо решително да повишим дисциплината и чувството за отговорност. Всички разговори и усилия да бъдат насочени в една посока — какво да направим, за да се изпълни планът, а не да спорим колко напрегнат и нереален е той.

Това е по мое дълбоко убеждение един от решаващите фактори за изпълнение на плана. Ръководството на министерството е твърдо решило след пленума на Централния комитет да издигне на нова висота работата в това отношение.

Одобрявам напълно двата законопроекта и ще гласувам за тяхното приемане. *(Ръкопляскания)*

Председателстващ Милко Тарабанов: Има думата др. Станко Димитров.

Станко Димитров: Другарки и другари народни представители! С голям интерес се запознахме с направените разработки на проектоплана за обществено-икономическото развитие на страната през 1974 г. и проектобюджета, който се предлагат за обсъждане.

Не могат да не предизвикат вълнение и радост темповете на развитие на Родината ни. И през 1974 г. малко страни могат да се похвалят с годишен ръст на националния доход 10%, с ръст на промишлеността 11%, с увеличение на обществената производителност на труда 9,5%, с годишен ръст на селското стопанство 5%, с годишен обем на капитални вложения, възлизащи близо на 4 500 000 000 лв. Тези цифри предизвикват гордост. Те на дело показват правилната, вярна и точна, в полза на народа и на страната ни политика на нашата партия, на Централния комитет, на нашето правителство, на нашия ръководител др. Тодор Живков.

Ние, народните представители, разбираме, че тези най-обобщени цифри, които се изнесоха тук от докладчиците, са само нови уточнения в годишното разпределение на плана за шестата петилетка. Това е в пълно съответствие с конгресните решения по отношение на планирането и в дух с

изискванията за приложението на новия икономически механизъм, за стабилност на нормативите и показателите, утвърдени в единния план за общественоекономическото развитие на страната през шестата петилетка. Затова изразявам пълно съгласие и одобрявам предложените проекти за плана и бюджета на страната за 1974 г.

Ние разбираме, че предложените проекти за плана и бюджета на страната за 1974 г. поставят пред трудовите колективи, пред цялата наша партия още по-напрегнати и изключително отговорни задачи. И това е съвсем естествено, защото сега ние не се ръководим от друг критерий освен непрестанното повишаване жизненото равнище на народа, а това изисква максимални усилия от всички нас. Да вземем конкретните случаи.

От Декемврийския пленум на Централния комитет на Българската комунистическа партия измина едва една година, а колко много придобивки вече получиха трудещите се в нашата страна. Увеличиха се заплатите на ниско платените работници и служители, на учителите, лекарите и другия медицински персонал, на миньорите, работещи под земята, на работници и служителите, които упражняват професии при изключително тежки условия, на работниците в нощни смени и др.

Преди всичко искам да отбележа, че под ръководството и в резултат на непрестанните грижи на Централния комитет на нашата партия и правителството социално-икономическото развитие на Кюстендилски окръг също така бележи високи и устойчиви темпове през изминалите няколко години. Ние си даваме сметка, че ускореното икономическо развитие на окръга е една от най-важните предпоставки за претворяване в дела решенията на Декемврийския пленум на Централния комитет на Българската комунистическа партия за издигане на материалното и културното благосъстояние на трудещите се от окръга.

Нашата равносметка показва, че насрещният план по общия обем на промишлената продукция през изминалите години от петилетката се изпълнява 103%, производителността на живия труд — 104%, печалбата — 112%. Преизпълняваме насрещния план и за по-голяма част от основните натурални показатели.

Как се очертава изпълнението на насрещния план в окръга за 1973 г.?

По общия доход и данъка върху оборота от всички отрасли очакваме да изпълним и даже да преизпълним насрещните планове. Планът по износа ще изпълним 100%. В това число и планът по второ направление.

В промишлеността по общия обем на промишлената продукция ще преизпълним плана с около 2% и ще снижим разходите на 100 лв. стокова продукция с 0,02 лв.

В селското стопанство очакваме да изпълним насрещния план почти по всички показатели. Значително ще снижим себестойността на 100 лв. обща продукция — с около 6,39 лв.

Окръгът полага големи усилия, за да изпълни насрещния план и в областта на строителството, където се очертават добри резултати по някои показатели, като например: снижение разходите на 100 лв. строително-монтажни работи, обществената производителност, производителността на живия труд и т. н.

Но поради изключително изостаналата материална база на строителството, а и някои субективни причини ние не можем да отговорим на големите изисквания на съвременното строителство. С удовлетворение посрещаме предложението на Комисията по единния план и бюджета за по-специални грижи към проблемите на строителството в окръга.

Високите темпове на икономически растеж във всички отрасли на народното стопанство на окръга дават възможност за успешно решаване на редица социално-битови задачи, свързани с издигането на жизненото равнище на населението.

Значителни социални придобивки трудещите се в окръга ще получат от обществените фондове за потребление, които бележат непрекъснато нарастване. Бих искал да посоча, че докато през периода 1965—1970 г. относителният дял на средствата за здравеопазване към общия обем на обществените фондове за потребление е намалял с 5,7 пункта, сега за периода 1970—1972 г. той се е увеличил с 6,5 пункта.

Непрекъснато увеличение, както абсолютно, така и относително, бележат средствата за социално осигуряване и преди всичко средствата за пенсионното дело. В резултат на увеличението на пенсиите над 11 700 души ще получат допълнително средно годишно над 1450 хиляди лева. От увеличението на заплатите на редица категории работници и служители, както и от ежегодния ръст на средната работна заплата значително нарасна изплатеният фонд „Работна заплата“. Така например, докато за периода 1970—1971 г. фонд „Работна заплата“ за всички категории нараства с 6,1%, за 1971—1972 г. — 7,2%, то през 1973 г. очакваме този ръст да достигне 11,1%.

Освен това за първите две години от шестата петилетка работната заплата на заетите лица в строителството се увеличи с 16,4%, в селското стопанство с 38,4%, в жилищно-комуналното стопанство с 10,4% и т. н.

Бих искал да отбележа, че сега трудовите хора в окръга са обхванати от благородния стремеж за предсрочно из-

пълнение на насрещния план не само за текущата година, но и за цялата шеста петилетка, влагат всички свои сили, опит и знания в социалистическото съревнование за повече и по-качествено производство, за максимално използване на предметите и средствата на труда.

Когато ние говорим за план, обикновено пред нас, другарки и другари, изниква въпроса, дали той е реален. Ако по-подробно анализираме цифрите, които ни бяха изнесени вчера и които са предложени със законопроектите за плана и бюджета, ние можем спокойно да направим извода, че сега обсъждаме един реален план.

Ето например какво показват цифрите, които ние имаме на разположение за окръга. Да вземем например ръста в производството на промишлеността. За страната се предлага да се получи напрежение в ръста на общата промишлена продукция 11%. По предварителни данни ние знаем, че за окръга този ръст ще бъде 18,7%. Или да вземем обществената производителност на труда — за страната се предлага общо 9,5%, а при нас се очертават 19%. Или да вземем напрежението, което се създава в селското стопанство — залагат се 5%, а за окръга се произвеждат над 5%.

Това показва, че ние приемаме един напрегнат, но съвсем реален план, който крие в себе си големи резерви за изпълнение и преизпълнение. Това очевидно ние ще направим с насрещните планове, които ще обсъждаме по места.

Това са само някои от основните моменти, характеризиращи общественоеикономическото развитие на Кюстендилски окръг.

За да решим тези напрегнати задачи, произтичащи от плана за 1974 г., сега в окръга се провеждат редица мероприятия за разгръщане с нова сила на социалистическото съревнование и чрез него за мобилизиране усилията на трудовите колективи за разкриване и пълно използване на всички резерви в производството, за утвърждаване на още по-здрава дисциплина. Без съмнение това ще способствува да повишим обществената производителност на труда и на тази основа да осъществим по-пълно и комплексно задоволяване на материалните и духовните потребности на нашето население.

Другарки и другари народни представители! Бих искал да се спра и на някои нерешени проблеми на икономиката в Кюстендилски окръг, които според нас трябва да се имат пред вид.

Най-напред искам да засегна въпроса за реконструкцията и модернизацията.

По наше дълбоко убеждение модернизацията и реконструкцията все още не се използват в достатъчна степен за повишаване обема на производството и подобряване на ико-

номическите показатели. В окръга имаме изготвена програма, която предвижда за периода 1973—1975 г. 19 868 хил. лв. средства за реконструкция и модернизация в промишлеността, но тази програма трудно се осъществява, тъй като не всичко, което ние предвиждаме, е прието и утвърдено от съответните държавни стопански обединения и министерства. През 1971 и 1972 г. за тази цел са изразходвани само 1667 хил. лв., а за 1973 г. при 113 158 хил. лв. капитални вложения за реконструкция и модернизация ще се изразходват около 6500 хил. лв. За 1974 г. все още не можем да кажем какво се предвижда, но знаем, че стопански обединения като „Рила“ не предвиждат средства за модернизация и реконструкция, а този отрасъл заема висок относителен дял в общия обем на промишлената продукция на окръга. Отрасълът е на второ място по обем в окръга.

Имаме нерешени въпроси в керамичната промишленост, които могат да се решат чрез реконструкцията и модернизацията на производството, но държавното стопанско обединение „Цимент и строителна керамика“ също не предвижда средства за предприятията в окръга. Подобно е положението със стопанско обединение „Мебел“ и др. Например ние имаме модерен съвременен мебелен завод, но ако там можем да дадем малко капитални вложения, има възможност веднага с 40% да увеличим обема на производството и чувствително да подобрим и качествените показатели на това предприятие. Или да вземем например едно старо предприятие „Димитър Каляшки“. То е дървообработващо предприятие, оборудването на което от няколко години стои на площадката на предприятието, а не се предвиждат и сега необходимите средства за строителство. На нас ни са необходими още около 330 000 лв., за да може да се използва едно съвременно оборудване, което възлиза на 540 000 лв.

Такива случаи могат да се посочат много.

Искам да кажа, че на практика ние срещаме големи затруднения при осъществяването на хубавите указания, които др. Тодор Живков даде на съвещанието в Габрово.

Друг нерешен проблем на окръга е строителството.

През последните години непрекъснато се увеличава обемът на капиталните вложения на окръга. За развитието на промишлеността през периода 1971—1973 г. от шестата петилетка са изразходвани 2 пъти повече капитални вложения в сравнение с цялата пета петилетка. Големи средства се заделят и за подобряване на материално-техническата база в обслужващата сфера, селското стопанство и др. По този начин се създава солидна основа на отраслите на материалното производство. Но това не е съпроводено със създаването на такава база в самото строителство. Строителното управление—

Кюстендил, което изпълнява основната част от културно-битовите обекти, свързани с Декемврийската програма на партията, разполага с изключително примитивна производствена база. Липсват дори и най-елементарните бетонови възли. Всички основни производствени фондове възлизат на около 2 млн. лв., а управлението изпълнява годишна производствена програма за повече от 11 млн. лв. Наред с това чувства се остър недостиг на работна ръка. За окръга това се подсилва от факта, че имаме силно развитие на миннодобивната, дърводобивната и дървообработващата промишленост, които поглъщат мъжка работна ръка. Допълнително напрежение с работната ръка в строителството се създава и от изграждането на националния обект „Бобов дол“, където имаме около 1000 души работници. Сериозно изоставаме в жилищното строителство поради недостиг на работна ръка и ниската ефективност на системите. Ние нямаме утвърдена система, нямаме домостроителен комбинат, а годишно трябва да даваме 2000 апартамента. И вече сме в дълг с 250 апартамента, които не сме успели да построим в началото на петилетката досега. И няма никакви изгледи при сегашната организация и особено при съществуващата база на строителството да осигурим изпълнението на жилищностроителната програма, която е необходима за комплекса „Бобов дол“.

Трябва да се има предвид, че през седмата петилетка задачата в областта на жилищното строителство в окръга се завишава. През годините на седмата петилетка само за нуждите на енергийния комплекс „Бобов дол“ трябва да се изградят повече от 2144 апартамента. Ето защо бихме искали от нашето правителство, от Министерството на строежите и архитектурата и държавното стопанско обединение „Гражданско строителство“ да окажат по-действена помощ на окръга главно за изграждане на материалната база за строителството, която е главна предпоставка и за изпълнение на нашата декемврийска програма.

Друг нерешен въпрос в окръга е материалната база в общественото обслужване. Не е достатъчна например задоволяемостта на търговската площ на 1000 души от населението в окръга — разполагаме с площ само 24 м² при норматив 45 м², а в общественото хранене 74 м² при норматив 84 м². Освен това през 1972 г. на 1000 жители се падат 114 търговски работници при норматив 241 за 1975 г. За 1972 г. на 1000 души от населението средно за страната се падат 110 м² площ за битово обслужване, докато за окръга тази площ е 95,4 м². В резултат на това и услугите на глава от населението, както и търговското обслужване в окръга не достигат и средното ниво за страната. Да не говорим за изискванията, които се поставят пред този сектор на работа.

Другия въпрос, който искам да засегна, се отнася до поливното земеделие. Вярно е, че ние постигнахме в това отношение значителни успехи. Освен това нашият народ има създадени традиции в поливното земеделие. Държавата щедро е отпускала и отпуска средства за увеличаване на поливните площи. Но какво е положението в окръга?

Ние имаме една от най-старите поливни системи в страната — първия воден синдикат в България. Но през последните години темпът за създаване на поливни площи в окръга е изключително слаб. Независимо че средногодишният отток на вода е 830 млн. м³, в окръга се използват за напояване около 60 млн. м³, от които само 10 млн. м³ са регулирани чрез язовири и водоеми.

За отбелязване е, че в сравнение с други райони в страната темповете на нарастване на поливните площи са значително по-ниски. Така например за 13 години в окръга са създадени 94 453 дка поливни площи, а само за последните три години — 1453 дка.

От друга страна, съществуващата напоителна система не отговаря на новите промишлени технологии и изисквания на културите. От 235 хил. дка поливни площи само 30 600 дка, или 14%, се дъждуват срещу 40% за страната.

Аз поставям тези въпроси, защото те имат пряка връзка и отношение преди всичко към овощарството и по-специално към ябълкопроизводството. Не може да се създават съвременни интензивни и суперинтензивни овощни насаждения, каквито имаме амбицията да създадем — за което до 1980 г. приехме и съответна програма, — без да бъдат създадени за това необходимите предпоставки. Една от най-важните предпоставки е подаването на растенията на необходимите количества вода. А това не може да стане със сегашните методи за поливане. Гравитачното поливане например в ябълкопроизводството е задоволявало нуждите на частното земеделие, но сега, когато създадохме големи масиви от хиляди декари овощни насаждения, това е невъзможно. Една съвременна интензивна и суперинтензивна, например ябълкова градина на активна възраст се нуждае от 10—15 и повече поливки, а сега на градините средно се дават 3 до 4 поливки. Наред с другите интензивни фактори това е едно от условията за голямо натоварване на овощната градина с плод.

Затова предлагам при разработването на съответните разчети за създаването на съвременни технологии на поливки вниманието да се насочи преди всичко към онези подотрасли на селското стопанство, където ще има най-голяма ефективност. Безспорно това са площите за овощните насаждения, за зеленчукопроизводството, за производството на

някои фуражи. Но преди всичко бих искал да не се пренебрегва овощарството. На практика досега беше така.

За десет години в окръга са създадени 25 000 дка нови овощни насаждения, но по отношение на поливането на нито един декар ябълкови градини нямаме изградена стационарна, дори полустационарна поливна система. Сметката е проста. До плододаването на младите насаждения държавата кредитира един декар млада овощна градина със 700—800 лв., а след това ние се задоволяваме с примитивни средни добиви. Отново искам да повторя, че една от причините за ниските добиви е липсата на достатъчно вода за нашите овощни насаждения. С изграждането на напонтелните полета „Дяково“ няма да се реши кардинално въпросът за поливането в Кюстендилски окръг. С отклоняване водите на река Драговищица от Югославия значителните и най-хубавите райони в Кюстендилски окръг ще останат без вода. Този въпрос ние няколко пъти сме поставяли пред съответните ведомства. Правилно би било, като се има предвид тази опасност, да избързаеме със строителството на някои водоеми, като например язовир „Циклян“, „Елешница“, „Мала река“ и др., които ще компенсират тази загуба евентуално при спирането на река Драговищица.

Предлагаме съответните органи в духа на решенията на пленума на Централния комитет за повишаване културата на земеделието да имат предвид тези наши съществени бележки.

Накрая, другарки и другари, искам да уверя Народното събрание, че трудещите се от Кюстендилски окръг ще вложат всички свои сили, умение и талант да изпълнят с чест задачите, които поставя планът за 1974 г.

Благодаря. (Ръкопляскания)

Председателстващ Милко Тарабанов: Има думата др. Иван Бешев.

Иван Бешев: Другарки и другари народни представители! На настоящата сесия Народното събрание обсъжда и ще утвърди проектите за плана и бюджета на нашата страна за юбилейната 1974 г. Тези два документа съответствуват на генералната линия на Българската комунистическа партия за изграждане на развито социалистическо общество.

Заложените показатели и темпове на развитие на производителните сили осигуряват подем в икономиката, културата и образованието, във всички сфери на материалния и духовния живот.

Приемането на предложените план и бюджет и тяхното реализиране ще дадат възможност през 1974 г. на ентузиастичния български народ пред светлия юбилей да направим

решителна крачка в изпълнение на плана за шестата петилетка, за претворяване в живота на партийната повеля „Всичко в името на човека, всичко за благо на човека“.

Големите наши завоевания и мащабите на бъдещото ни развитие са резултат на мъдрата политика на Централния комитет на Българската комунистическа партия, те са плод на братската дружба и неограничената помощ на Съветския съюз, чувствуваща се във всяко кътче на обновената ни Родина. Най-крупните и модерно оборудвани промишлени предприятия в Плевенски окръг са рожба на българо-съветската дружба.

Десетгодишната братска дружба между Плевенски окръг и Ростовска област се характеризира с голяма интензивност и контактност, дружба, която създаде творческа атмосфера, намери конкретен израз във всички сфери на общественно-политическия, икономическия и културния живот. Неограничена е помощта на нашите приятели от Ростовска област, помощ братска, безкористна и сърдечна.

Трудещите се от Плевенски окръг оценяват като нова, блестяща манифестация на вечната и нерушима, кристално чиста дружба посещението в нашата страна на генералния секретар на КПСС — големия приятел на българския народ — др. Леонид Илич Брежнев. Ние приветствуваме мъдростта на Централния комитет и неговия първи секретар др. Тодор Живков, които й дадоха нова сила, разкриха нови хоризонти с приетите от Юлския пленум на Централния комитет на Българската комунистическа партия основни насоки за развитие на всестранното ни сътрудничество със Съюза на съветските социалистически републики.

Тази дружба ще роди дръзновението за изпълнение на смелите перспективи на нашето икономическо, политическо и културно развитие.

Другарки и другари народни представители! Важна предпоставка за изпълнение на големите задачи, които се поставят за решаване с плана за 1974 г., е инвестиционната политика на партията и правителството, предвидените капитални вложения за по-нататъшното развитие на тежката химия, енергетиката и машиностроенето, които са най-сигурна гаранция и основа за по-нататъшното внедряване на науката и техническия прогрес във всички отрасли на материалното производство. Изразяваме пълна подкрепа на постановките в доклада на др. Иван Илиев за увеличаване на капиталните вложения в сравнение с предвидените по петилетния план. Засилване на тяхната концентрация, пренасочване на допълнителни за селското стопанство, леката и хранителната промишленост. Предвидените 130 млн. лв. за селското стопанство и 67 млн. лв. за леката и хранителната промишленост са в съответствие с решенията на Ноемврийския пленум

на Централния комитет на Българската комунистическа партия.

Цялостната програма за реконструкция и модернизация, включително и програмите за комплексна автоматизация и механизация на отраслите, които ще бъдат приети с плана за 1974 г., дооформят облика на шестата петилетка като петилетка на техническия прогрес, за изграждане на материално-техническата база на развитото социалистическо общество.

Именно на основата на широко използване достиженията на техническия прогрес стават реални заложените в плана темпове както на съвкупния обществен продукт, така и на националния доход.

Предизвиква гордост ръстът на националния доход с 10% в сравнение с очакваното изпълнение за 1973 г. Тук водеща роля в осигуряването обема на националния доход се пада на промишлеността — 51,6% и над 54,6% от прираста.

Темповете и пропорциите, които се залагат в проектоплана за 1974 г., дават възможност да се осъществят основната задача, поставена от партията и правителството за повишаване жизненото равнище на народа. Предвидено е повишаване реалните доходи на населението с 5% и сближаване равнището на доходите на основните социални категории: работници, селяни и служители. От друга страна, се залага чувствително увеличаване на стоковите фондове с около 280 млн. лв. и в сравнение с разчетния обем по петилетката. Все в съответствие с решенията на Декемврийския пленум на Централния комитет на Българската комунистическа партия от 1972 г. се предвижда и значително нарастване обема на промишлените услуги за населението с 13%, увеличение на обществените фондове за потребление с 278 млн. лв., детските заведения с 55 000 места в повече от предвиденото с петилетния план и предаване на гражданите 55 000 жилища. Всичко това ще окаже положително въздействие върху бита и семейния бюджет на трудещите се в нашата страна.

Изказвам пълно съгласие с постановките в доклада на министъра на финансите др. Димитър Попов и на проекта за бюджета на Народна република България както в приходната, така и в разходната част. Бюджетът е напрегнат, но реален и аз искам да декларирам, че в нашия окръг той ще бъде изпълнен.

Другарки и другари народни представители! Решенията на Десетия конгрес на партията и на Декемврийския и Ноемврийският пленум на Централния комитет намериха и намират израз в изпълнение на плана за шестата петилетка в окръга.

Успешно се развива нашата промишленост, подобрява се нейната структура, основни предприятия се реконструират и модернизират, нашите машиностроителни институти усвоиха нови технологически линии, машини и технологии в областта на леярската техника, машини за производство на пластмасови изделия и ковашко-пресово оборудване.

Предстои до края на петилетката преустройство на основни наши предприятия като: Стоманолеярния завод, Стъкларския завод, Нефтохимическия комбинат, Захарния завод, Фуражния завод, Завода за строителни конструкции и др. Преустройствата се извършват на високо техническо равнище на базата на световните достижения. В това отношение има още какво да се желае за много други предприятия, където работата не е все още достатъчно раздвижена.

В селското стопанство темповете на нарастване изпреварват предвиденото в петилетката за страната. Постигнахме високи и устойчиви добиви от пшеницата, ечемика, царевичата, захарното цвекло и др. В животновъдството изпълняваме плана за месото и яйцата. Въвеждането на нови прогресивни технологии при прибиране на реколтата от зърнените култури, слънчогледа, зеленчуците и гроздето, които допълват комплексната механизация, създаването на по-добри условия, а именно доставката на допълнителни машини, така както се залагат с плана, и решаването на фуражния проблем ще даде възможност да се решат още по-добре тези задачи.

В духа на решенията на Декемврийския пленум на Централния комитет успешно се изпълняват разработените комплексни програми във всички сфери на общественото обслужване: по жилищното строителство, детските заведения, развитие на търговската мрежа и общественото хранене, комунално-битовите услуги, водоснабдяването, електроизграждането и др.

Тези въпроси са стояли в центъра на вниманието на Окръжния комитет на партията и Окръжния народен съвет. Не се съмняваме в тяхното цялостно изпълнение, тъй като по всички имаме пълната подкрепа от страна на Министерския съвет, министерствата и стопанските организации и обединенията.

В съответствие с проекта за единния план и бюджета разработваме плана и бюджета на окръга за 1974 г. Ние сме наясно, че показателите са напрегнати, което ни задължава да създадем стройна организация върху основата на здрава финансова, щатна, трудова и технологична дисциплина.

Основната част от капиталните вложения и бюджета на окръга се насочва за социални и културни мероприятия. Така например само за развитие на народната просвета се

предвиждат 15 млн. лв., като значителна част ще се насочат за издръжка и разширяване мрежата на детските заведения. Такова е положението и с народното здраве. Съгласно програмата ни до 1975 г. в детските градини следва да осигурим места за около 90% от нуждаещите се деца. Това до голяма степен ще стане и за сметка на преустройството на съществуващите сгради и жилища, каквато линия ние вече 2 години следваме. По този начин се подпомага процесът за възпроизводството на нацията, а също така и за насочване на младите жени в трудовата и обществената дейност.

Сериозни са задачите пред окръжните народни съвети по реализиране плана и бюджета за социално-икономическото развитие на територията. Настъпващите изменения с Декемврийската програма, задачите по общественото обслужване, петдневната работна седмица поставят нови въпроси за решение.

Един от тези въпроси е необходимостта от преразглеждане нормативите за издръжка на детските, здравните и просветните заведения. Съществуващите нормативи са остарели, от преди няколко петилетки, поради което през течение на годината се създават трудности за издръжката и нормалното функциониране на тези учреждения и заведения съгласно новите разпоредби и изисквания.

Вторият въпрос е свързан с петдневната работна седмица, който поставя пред окръжните народни съвети задачата за организиране културния отход и почивката на трудещите се съгласно нормативните документи. Необходимо е да се разширят правата на съветите за изразходване за тази цел бюджетни и извънбюджетни, както и средства от стопанските организации без лимит до определен размер. Да се създадат нормативи, задължаващи стопанските организации да участвуват със средства в тези мероприятия, тъй като това става териториално.

Необходимо е да се даде право на окръжните народни съвети да проектират със собствени средства без лимит за дребни обекти, наложили се от нуждите. Например свлачищата предизвикаха сериозна тревога в много селища. Така за проектиране на едно елементарно съоръжение, което струва десетина хиляди лева, изниква необходимостта за централно уреждане на въпроса. В това отношение заслужава да се даде такава възможност.

Предлагаме тези въпроси да намерят място в мероприятията на Министерския съвет за изпълнение на плана и бюджета през 1974 г. и се поставят за едно основно преоценяване.

На вниманието на Комисията по плана и бюджета искам да поставя въпроса за включване разширението на ТЕЦ — Плевен, която мощност е вече изчерпана. Тя захранва цяла-

та промишленост и 20 000 жители в гр. Плевен с битова пара. И ако не се направи разширение, има опасност още през 1975 г. промишлеността да се изправи пред тежко положение. Също така и битовата топлофикация не може да бъде решена. Мисля, че трябва да се търси едно оптимално решение на въпроса с технологичната и битовата пара. Да не се допусне да се строят отделни котли в отделните предприятия. Този въпрос е изяснен. Той се задържа от някои трудности, но аз го поставям като един важен, засягащ цялата републиканска промишленост на територията на Плевен.

Другарки и другари народни представители! Още веднъж искам да потвърдя убеждението си в реалността на плана и бюджета. Трудещите се в Плевенски окръг под ръководството на Централния комитет на Българската комунистическа партия ще изпълнят с чест поставената задача за 1974 г. и ще дадат своя принос за по-нататъшния подем на нашата страна.

Одобрявам напълно проекта за плана и бюджета и ще гласувам за тяхното приемане. (*Ръкопляскания*)

Председателстващ Милко Тарабанов: Има думата др. Найда Манчева.

Найда Манчева: Другарки и другари народни представители! Искам да спра вниманието ви на онзи момент от проектоплана за 1974 г., който се отнася за капиталните вложения в областта на търговското и битовото обслужване.

На всички нас е известно какво голямо значение отдаде Декемврийският пленум на Централния комитет на партията с приетата Програма за повишаване жизненото равнище на народа на търговското и битовото обслужване. Жизненото равнище зависи не само от увеличаването на доходите на трудещите се, но и от създаването на най-благоприятни условия за реализирането на тези доходи, което става предимно в сферата на вътрешната търговия и услугите.

При значителните темпове, с които нарастват доходите на трудещите се, и при оценката, че търговското и битовото обслужване не отговарят напълно на нарастващите изисквания, въпросът за материалната база на това обслужване придобива първостепенно значение.

Както бе изложено в доклада на председателя на Държавния комитет за планиране др. проф. Иван Илиев и в доклада на министъра на финансите др. Димитър Попов, общият обем на стокооборота в системата на вътрешната търговия и общественото хранене през следващата година ще достигне 7 млн. и 550 000 лв., което е с 8,5% повече в сравнение с 1973 г. и с 290 млн. лв. над предвиденото в шестия

петгодишен план. През следващата година асортиментът на стоките ще бъде разнообразен и ще се подобри тяхното качество.

В съответствие с растежа на доходите и увеличаване покупателните възможности на гражданите ще се увеличат чувствително продажбите на хранителни стоки, млечни произведения, конфекция и трикотаж, обувки, мебели и др. Заедно с това ще бъдат оказани значително повече услуги на населението, които ще нараснат с 13% в сравнение с 1973 г.

Ние, жените, особено се радваме, че с проектоплана се предвижда предимно нарастване на услугите, свързани с облекчаване на домашния труд, поддържането и ремонта на битовата техника. Така например услугите за пране и химическо чистене ще нараснат с 56%, а радио- и телевизионните услуги с 14%.

С всичко това се гарантира последователното осъществяване на Декемврийската програма на Централния комитет на партията за повишаване жизненото равнище на народа.

Построените през последните години десетки нови и модернизирани търговски обекти, основното реконструиране и модернизирани на стотици търговски обекти обаче все още не е достатъчно, за да се преодолее изоставането в осигуряването на необходимата материална база на търговското и битовото обслужване. Ето защо е крайно наложително усилията в тази насока не само да не отслабнат, но и да се увеличават още повече.

Във връзка с това искам да изразя своето задоволство, че Комисията по единния план и бюджета възприе предложението на Комисията по търговията, като в своя доклад пред Народното събрание изтъкна, че е наложително да се осигурят необходимите средства за продължаване строителството на хлебозаводите във Варна, Враца и Айтос.

В столицата и в редица по-големи градове на страната е налице едно несъответствие между темповете на жилищното строителство, изграждането на големите жилищни комплекси и създаването на необходимата материална база за търговско и битово обслужване на живеещите в новите домове.

Като народна представителка от Коларовски район в София, където са новите големи жилищни комплекси „Момкова махала“, „Свобода“ и „Надежда“, аз искам да изразя тревога, че например в комплекса „Момкова махала“ само три малки магазина обслужват 6000 граждани. Не по-добро е положението и в другите жилищни комплекси на столицата и в редица по-големи градове на страната.

Ето защо предлагам Държавният комитет за планиране да потърси допълнителни възможности за увеличаване капиталните вложения на Министерството на вътрешната тър-

говия и услугите, за да се осигури построяването на предвидените, но замразени засега 10 супермаркета. С това гражданите от новите жилищни комплекси в столицата и особено от моя избирателен район ще бъдат облекчени и няма да ходят в центъра на града или в други квартали, за да си купят едни или други стоки. Същото се отнася и за гражданите от новите жилищни комплекси в по-големите градове на страната.

Другарки и другари народни представители! Като правя това предложение за увеличаване на капиталните вложения на Министерството на вътрешната търговия и услугите, аз заявявам, че одобрявам и ще гласувам за внесенния проектоплан и проектобюджет за 1974 г. (*Ръкопляскания*)

Председателствуваш Милко Тарабанов: Има думата др. Стамен Стаменов.

Инж. Стамен Стаменов: Другарки и другари народни представители! В своите доклади другарите Иван Илиев и Димитър Попов обстойно изложиха основните моменти във внесените от правителството проектоплан и проектобюджет. Разкриват се перспективите за по-нататъшно издигане благосъстоянието и културата на народа чрез бързо развитие на производителните сили и всестранна интензификация на всички отрасли на народното стопанство. Искам да изразя дълбокото си убеждение, че с внесените проекти за единния план и за бюджета са създадени всички предпоставки за изпълнение на тази върховна повеля, която в практиката на Българската комунистическа партия е изразена в знаменития девиз: „Всичко в името на човека, всичко за благо на човека.“ Нужно е също така да подчертая, че при формирането на темповете и основните пропорции на обществено-икономическото развитие на страната през 1974 г. са преценени и отчетени всички вътрешни и международни условия и предпоставки, които ще предопределят изпълнението на единния план през 1974 г.

Кои са тези условия и предпоставки?

На първо място, това е изградената досега материално-техническа база, големият научен потенциал и достигнатата степен при изпълнението на плана за шестата петилетка. Изработен изцяло на основата и в духа на Директивите на Десетия конгрес на Българската комунистическа партия и на решенията на Декемврийския, Юлския и другите пленуми на Централния комитет, проектът за единния план отчита както големите успехи, така и допуснатите недостатъци при досегашното изпълнение на петилетката. Взета е пред вид степента за изпълнение на всеки показател и са положени максимални усилия за достигане на петилетните разчети.

Известно е, че в това отношение през първите 2—3 години на петилетката бяха допуснати някои слабости и отклонения, които поставиха под заплаха изпълнението на шестия петгодишен план. В тази обстановка във висша степен решаваща и навременна се оказа намесата на първия секретар на Централния комитет на БКП и председател на Държавния съвет др. Тодор Живков, който още през м. май тази година излезе с инициатива за преразглеждане на лимитите, нормативите и показателите на плана за 1973 г. и за привеждане то им на основата на петилетката. Тази инициатива на др. Тодор Живков, инициативата му през м. август за свикване на национални съвещания във връзка с изпълнението на плана за 1973 г. и по-сетнешните му указания оказаха своето благотворно влияние и при изработването на плана за 1974 г. и ще бъдат важен фактор за неговото изпълнение и преизпълнение.

Изключително важна предпоставка, която беше взета пред вид при изработването на плана и която ще окаже съществено влияние и за неговото изпълнение, са големите обществено-политически събития, очаквани в нашата страна през 1974 г. — Националната конференция на Българската комунистическа партия и чествването на 30-годишния юбилей от славното Деветосептемврийско въстание и победата на социалистическата революция в България. Можем да кажем, другарки и другари, че още отсега се чувства по-лъхът на могъщото социалистическо съревнование и на всенародния подем за изпълнение и преизпълнение на плановете, който ще обхване в чест на тези събития колективите на предприятията и аграрно-промишлените комплекси, ще завладее ума и сърцата на работниците, научните кадри и специалистите, ще проникне до всяко кътче на нашата обновена земя. Няма съмнение, че това социалистическо съревнование ще се окаже могъща движеща сила за изпълнение и преизпълнение на единния план за обществено-икономическо развитие на България през 1974 г.

Много съществена предпоставка за изпълнение на плана за 1974 г. е по-нататъшното участие на нашата страна в международната социалистическа икономическа интеграция. На този въпрос ние отделяме изключително внимание. Както е известно, Десетият конгрес на партията определи социалистическата икономическа интеграция на страната ни с другите социалистически страни и преди всичко със Съветския съюз като крайъгълен камък в икономическата ни политика, като основа на нашата стратегия за изграждане на развито социалистическо общество, за преминаване към комунизма. Нова изява на тази политика са решенията на Юлския и Октомврийския пленум на Централния комитет на Българската комунистическа партия. Израз на тази поли-

тика е историческото посещение у нас на генералния секретар на Комунистическата партия на Съветския съюз др. Леонид Илич Брежнев и водените с него плодородни разговори. От голямо значение са също така и разчетите на плана за 1974 г., които предвиждат почти 80% от нашия външнотърговски обмен да се извършва със социалистическите страни при най-активно участие на България в другите форми на социалистическата икономическа интеграция. Ние сме дълбоко убедени, че това е главното направление и решаващият фактор за изпълнение на поставените задачи за 1974 г. и в по-далечна перспектива.

При разработката на плана са положени усилия да се отчете и конюктурата на световните капиталистически пазари и на международната обстановка като цяло. Капиталистическият свят се разтърсва от огромни валутни, суровинни и енергийни кризи, от могъщи социални вълнения и стачки. Колкото и ограничени да са икономическите ни отношения с капиталистическите страни, влиянието на тези сътресения неминуемо се отразяват върху нашите разчети и планове. Доколкото е възможно, всичко това е предвидено в плана, но е необходимо ръководителите от всички равнища максимално да използват конюктурата, да предвиждат събитията, повече да се печели и по-малко да се губи.

Другарки и другари! Такива са основните предпоставки, които определят облика и характера на разглеждания единен план за обществено-икономическото развитие през 1974 г. Те ни дават пълно основание да го определим като много напрегат, но напълно реален и изпълним план. Заслужава да се отбележи творческата обстановка, която се създаде в отделните стопански организации, в министерствата, ведомствата и в Държавния комитет за планиране при неговото изработване, както и при обсъждането в Централния комитет, в правителството и при срещата на Бюрото на Министерския съвет с генералните директори на обединенията и с председателите на окръжните народни съвети. Това даде възможност всестранно и задълбочено да бъдат разгледани всички раздели и показатели на плана, да се преодолеят различията и да се осигурят още отсега необходимите условия за по-нататъшната реализация на политиката на партията, произтичаща от решенията на Десетия конгрес и проведените пленуми след него.

Позволете ми във връзка с това да се спра накратко само върху три главни въпроса и върху задачите, които произтичат от тях.

Основният въпрос както за всеки план, така и за проектоплана за 1974 г. е въпросът за темповете на развитие, а също и материалната и финансовата обвързка. Предвидените в проектоплана темпове за 1974 г. се предопределят от

приетите от Десетия конгрес на партията темпове за развитие на страната през шестата петилетка, а така също и от постигнатите резултати през изтеклите три години. С Директивите на Десетия конгрес на Българската комунистическа партия за обществено-икономическото развитие на Народна република България през годините на шестата петилетка (1971—1975 г.) е предвидено националният доход през 1975 г. да нарасне с около 47—50% в сравнение с 1970 г., реалните доходи на населението — с около 30%, стокооборотът на дребно — с около 40%, промишленото производство — с около 60%, а селскостопанската продукция — с около 20%. Това са задачи, от чието изпълнение зависи по-нататъшното ни развитие. Отчитайки обстоятелството, че от петилетката вече изтича третата година и че резултатите през тези три години особено по растежа на националния доход са по-ниски от предвидените в петилетния план, правителството намери за целесъобразно в проектоплана за 1974 г. да бъдат записани такива темпове и пропорции за развитието на икономиката, които да осигурят изпълнението на поставената задача с директивите на Десетия конгрес.

Предвиденият темп на растеж на националния доход с 10% отговаря на заложените темпове в петилетния план. Ние оценяваме това като напрегната, но реално изпълнима задача.

Нашата икономика е в състояние при пълна мобилизация на материалните и трудовите ресурси, при максимално натоварване на действащите и новоизгражданите пускови производствени мощности да осигури набелязаното в проектоплана нарастване.

Рационалното използване на създадения производствен потенциал на нашата страна, последователното внедряване на научно-техническия прогрес и най-тесната икономическа интеграция със социалистическите страни и преди всичко със Съветския съюз — ето основните фактори, които предопределят осигуряването на предвидените темпове и пропорции в проектоплана за 1974 г.

През настоящата година Централният комитет на Българската комунистическа партия и Министерският съвет приеха постановление с изключителна важност, в което са очертани нов подход и ново отношение към внедряването на научно-техническия прогрес и към приложението на чуждия опит като важен фактор за увеличаване обществената производителност на труда. В най-скоро време предстои правителството да приеме комплекс от нормативни документи, които уреждат повсеместното прилагане на новия подход. Използуването на този фактор за повишаване темповете на икономиката зависи в изключителна степен от усилията на министерствата, ведомствата и стопанските организации за

по-бързото преустройство на работата по непосредственото внедряване на научно-техническия прогрес в производствената дейност на всички отрасли на народното стопанство.

Изключително големи резерви за икономическия растеж през 1974 г., както вече посочих, се крият и в по-нататъшното развитие на интеграцията на нашата страна с останалите страни — членки на Съвета за икономическа взаимопомощ и преди всичко със Съюза на съветските социалистически републики. В това отношение обаче се изисква стопанските министерства и ведомства съвместно с обединенията да извършат огромна работа и да се подготвят така, че през 1974 г. тези възможности да бъдат използвани най-пълноценно. Създаването на условия за изпълнение на производствените програми и на тази основа за активно участие в многостранните и двустранните интеграционни мероприятия, както и за изпълнение на задълженията ни по стокообмена чрез износа на наша продукция трябва да бъде през идущата година задача от първостепенна важност на всички производствени предприятия. Особено внимание заслужават въпросите, свързани с ритмичното осигуряване на планираната продукция за износ от машиностроенето, химическата и другите промишлености.

Вторият въпрос, върху който искам да спра вашето внимание, се отнася до материалната обвързка на производствената програма.

За постигане на темповете и основните пропорции в развитието на икономиката, предвидени в проектоплана за 1974 г., този проблем придобива изключително значение.

От изнесеното в доклада на др. Иван Илиев, а така също и от направените обсъждания в правителството стана ясно, че материалната обвързка на плана е постигната при голямо напрежение по много причини. От една страна, България, както е известно, не разполага с достатъчно суровини и материали, поради което голяма част от тях внася от други страни, включително от второ направление. От друга страна, за редица основни и дефицитни суровини и материали се чувства остра нужда и поради невъвеждане в действие на някои нови мощности и непълно натоварване на съществуващите. От трета страна, в повечето отрасли на материалното производство се работи по норми за разход на материали, далеч по-високи от предвидените в петилетния план. През изтеклите три години мнозина стопански ръководители не взеха достатъчно енергични мерки да приведат материалните разходни норми съгласно с разработките на петилетния план. Нашите научни, инженерно-технически и стопански кадри не съумяха в необходимата степен да внесат съществен прелом в разработката и внедряването в производството на такива изделия и технологии, които да осигурят разход-

ни норми за материали, каквито са постигнати в редица напреднали страни.

На тази тенденция трябва обязательно да се сложи край.

Ето защо повече от всякога през 1974 г. се налага да бъдат положени максимални усилия, за да може нашите предприятия и организации да бъдат подготвени така, че да изпълняват производствените си програми при такива разходни норми, каквито са предвидени в проектоплана.

Усилията трябва да се насочат към внедряване на нови изделия и технологии, към структурни промени в производството, към максимално оползотворяване на суровините и материалите, към използване на производствените отпадъци и пр. Принципиално значение в това отношение има и довеждането докрай на изпълнението на утвърдените от правителството национални програми за намаляване разхода на енергия и горива, метали, химикали, дървесина и целулоза, цимент, текстилни и кожарски материали.

Следващият въпрос се отнася до капиталните вложения.

В икономическата политика на партията и правителството въпросите за правилното разпределение и ефективното използване на капиталните вложения винаги са стоели, стоят и в бъдеще ще стоят в центъра на вниманието им. И това е напълно обяснимо. За развитието на страната през годините на шестата петилетка се предвижда за капитални вложения да бъдат отделени над 20 млрд. лв. В тяхното най-правилно и ефективно оползотворяване е заложена по-нататъшната икономическа мощ на нашата страна, заложено е издигането на жизненото равнище на народа.

С внесеня проектоплан за 1974 г. се предвижда общият обем на капиталните вложения да възлезе на 4 млрд. и 445 млн. лв. Този обем е по-голям със 182 млн. лв. в сравнение с петилетния план. Искам съвсем искрено да споделя, че това е пределът във всяко отношение — и на средства, и по отношение на строителна база и на механизация, и по отношение на работна сила. Да се увеличава по-нататък обемът на капиталните вложения нито е възможно, нито е допустимо. В процеса на подготовката на плана и неговото обсъждане в правителството бяха предявявани многобройни искания и оказван силен натиск за нови капитални вложения. Разбира се, те не само че не бяха приети, но се дадоха указания да се търсят възможности за намаляване обема на капиталните вложения и в рамките на предвидените средства за всяко министерство и стопанско обединение да се извършат целесъобразни прегрупирвания. През 1974 г. трябва да се строи само онова, което не търпи отлагане и е най-необходимо за развитието на съответния отрасъл.

Правителството реши — и това е отразено в проектоплана — да бъдат увеличени капиталните вложения за някои

важни отрасли, свързани с решаване проблемите на жизненото равнище и с осигуряване изпълнението на Декемврийската програма. За селското стопанство и преди всичко за развитието на животновъдството и фуражната промишленост са дадени допълнително 130 млн. лв., за леката и хранителната промишленост — 67 млн. лв. и за механизацията и засилване материалната база на строителството — 32 млн. лв. Това е всичко, което можеше да се направи. Необходимо е да се има пред вид, че размерът и ефективността на капиталните вложения се предопределя и от изискването за създаване на правилно съотношение между обема на въвежданите в действие основни фондове и обема на незавършеното строителство. През изтеклите три години от петилетката този въпрос в нашата инвестиционна политика създава изключителни трудности в икономическото ни развитие. Ежегодно обемът на незавършеното строителство към обема на капиталните вложения е по-голям от предвижданията по петилетния план. Така например това съотношение през 1971 г. при план 92,3% е отчетено 106,9%, през 1972 г. — съответно 82,2% и 113% и през 1973 г. — 68,6% и 93%. В проекта за 1974 г. при план за петилетката 61% се предвижда обемът на незавършеното строителство да бъде 84% от обема на капиталните вложения, или отклонение от 23 пункта.

Посочените цифри разкриват някои съществени слабости в организацията и протичането на инвестиционния процес, които налагат да се вземат много сериозни мерки.

На първо място тук стои задачата да се формира още с плана такъв фронт на строителството, който да даде възможност предоставените материални и трудови ресурси да бъдат така концентрирани на обектите, че те да се завършват в утвърдените правителствени и нормативни срокове. Въпреки големите усилия, които бяха положени в процеса на подготовката на проектоплана, в него са предвидени голям брой обекти (предимно в плановете на окръжните народни съвети) с незначителни суми за годишни разходи спрямо сметните им стойности. Очевидно е, че усилията в това отношение трябва да продължат и при окончателното съставяне на поименните списъци да се осъществи още по-голяма концентрация на строителството.

Втората съществена задача е създаване на нормални условия и добра организация при непосредственото изпълнение на строителството. Главното внимание на инвеститори, проектанти и строители трябва да се съсредоточи за своевременното осигуряване на обектите с необходимите проекти и сметни документации; за доставката на вносното и местното оборудване в срокове, гарантиращи монтирането му в утвърдените графици и пускови програми, и не на последно място за създаването на стройна организация и здрава дис-

циплина на строителните площадки в процеса на самата работа.

През 1973 г. Централният комитет на партията и правителството положиха немалко усилия и оказваха необходимата помощ по изпълнението на строителната програма. Преодоля се голямото изоставане на крупните обекти от миналите години, допуснато главно поради несвоевременно осигуряване с проекти, забавяне доставката на оборудването и слабости в организацията. Въпреки това може да се каже, че министерствата, ведомствата и държавните стопански организации, които участваха в изграждането на най-важните национални пускови обекти, не успяха докрай да се справят с възложената им задача и не осигуриха въвеждането в планираните срокове на важни за народното стопанство производствени мощности. Тук влизат такива решаващи за икономиката ни обекти, като Химическия комбинат за минерални торове — Пovelяново, новия завод за калцинирана сода — Девня, ТЕЦ „Бобов дол“ и каскада „Белмекен — Сестримо“, Стан 1200 и други. Това доведе до неимоверни трудности в снабдяването с важни суровини и материали не само за вътрешни нужди, но и за износа.

Сега вече допуснатото закъснение до известна степен е преодоляно и някои от посочените обекти са в процес на технологически предпускови изпитания. Това изисква усилията да бъдат съсредоточени така, че още в началото на годината да се осигури пълното въвеждане на тези обекти в редовна експлоатация и бързо да се достигнат проектните им мощности. Този въпрос придобива важно значение не само за изпълнение на плана за 1974 г., но и за икономическото ни развитие в перспектива. Особена е отговорността тук на ръководствата на отрасловите министерства и държавните стопански обединения, както и на самите предприятия.

Следващата задача в областта на капиталните вложения се отнася до създаването на условия за по-нататъшно успешно реализиране програмата на Декемврийския пленум на Централния комитет на Българската комунистическа партия за повишаване жизненото равнище на народа в частта ѝ за изграждането на планираните жилища и детски заведения.

С проектоплана за 1974 г. се предвижда местата в детските ясли и в целодневните детски градини да достигнат 246 200, или с 55 000 повече от разчетите по петилетния план. Изпълнението на тази задача ще бъде значителен успех на нашата социална политика. За това обаче е необходимо подетата през тази година повсеместна борба за решаване на проблема за детските заведения да продължи с още по-големи мащаби и с още по-големи темпове, да стане основна

грижа на народните съвети, на профорганизациите, на отечественофронтовците.

Много сериозни проблеми стоят в областта на изпълнението на жилищната програма. Известно е, че тук има определено изоставане, причините за което са главно от субективен характер. Инвеститорите и предимно окръжните народни съвети и строителните организации не съумяха да създадат такава организация, която да осигури изпълнението на годишните програми. За да се преодолее изоставането в изграждането на предвидените за петилетката 250 000 жилища, е необходимо през останалите две години да бъдат предадени за ползуване през 1974 г. 60 000 жилища и през 1975 г. 70 000 при условие, че планът за 1973 г. бъде изпълнен.

Обаче главно поради трудности, произтичащи от недостатъчната база в строителството, от недостига на строителни работници, от неосигурената проектна и теренна готовност и пр., с проектоплана за 1974 г. е предвидено да бъдат построени — държавно и кооперативно строителство — и предадени за ползуване 50 000 жилища, или с 10 000 по-малко.

Очевидно, ако инвеститорите и преди всичко окръжните народни съвети не вземат в истинския смисъл на думата действени мерки по осигуряване на теренна и проектна готовност, а Министерството на строежите и архитектурата и неговите поделения — мерки за подобряване на базата и организацията по изпълнението на жилищното строителство, то предвиденият с петилетката брой на изгражданите жилища няма да се постигне.

Специални мерки в тази област се налагат и от обстоятелството, че обемът на жилищното и културно-битовото строителство нараства с много по-голям темп от общата програма на строителните организации, която е с 4% повече от очакваното изпълнение за тази година.

Правителството винаги е проявявало разбиране и има принципно решение в случаите, където са създавани добри условия за строителство и се постигне преизпълнение на плана по жилищната програма, да осигурява допълнително необходими средства и материали. Така ще се постъпва и през следващите години. Именно в тази област особено трябва да проличат грижите и организаторските способности на окръжните народни съвети.

Както се вижда, задачите пред всички органи и организации, заети през 1974 г. непосредствено в реализацията на инвестиционната политика, са огромни. През следващата година народното стопанство очаква да получи нови основни фондове за 4 млрд. и 780 млн. лв.

Тази инвестиционна програма изисква повече от всякога висока дисциплина и чувство на отговорност от страна на

инвеститори, проектанти, доставчици на оборудване и строители.

От своя страна Централният комитет на Българската комунистическа партия и Министерският съвет са отделяли винаги голямо внимание на усъвършенствването и организацията на инвестиционния процес. Израз на това са и приетите през тази година решения за по-нататъшно усъвършенствване управлението на инвестиционния процес. Извършени са преустройства в организацията на проектантските институти и в структурните звена по капиталното строителство в министерствата и държавните стопански организации. Внесени са изменения в Правилника по капиталното строителство и в другите нормативни документи по проектирането и строителството. Всичко това дава основание да вярваме, че работата за изпълнение на плана и особено за повишаване ефективността на капиталните вложения през 1974 г. и следващите години чувствително ще се подобри.

Проведената с проектоплана правилна политика за по-нататъшна концентрация на капиталните вложения върху решаващи за икономиката обекти трябва да бъде добре разбрана от всички стопански ръководители и провеждана с желязна дисциплина през цялата година. Това ще създава реални условия усилията на всички, заети в строителството, да бъдат насочени към осигуряване срочното въвеждане на предвидените с плана обекти.

Другарки и другари народни представители! Нашият народ добре разбира и изцяло поддържа политиката на Българската комунистическа партия и народното правителство за постоянно подобряване благосъстоянието на всеки гражданин. Израз на тази политика е и обсъжданите днес план и бюджет за обществено-икономическото развитие на Народна република България през 1974 г. В него е възплетена както грижата, така и гаранцията за изпълнение решенията на Декемврийския пленум. Материалните предпоставки, очертани с проектоплана, и бързият растеж на националния доход са онази гранитна основа, която ни дава оптимизъм и вяра в утрешното ни по-добро бъдеще.

Нашият народ е изпълнен с решимост под ръководството на Българската комунистическа партия да върви напред и да доведе докрай изпълнението на решенията на Десетия конгрес на Българската комунистическа партия. За това обаче се изисква от всички партийни, държавни и стопански ръководители да създават добра и образцова организация на производството, висока дисциплина за изпълнение и преизпълнение на плановете, широко разгръщане на народната инициатива, превръщане на социалистическото съревнование в могъщо средство за изпълнение и преизпълнение на насрещните плановете. Това ще бъде достоен отговор на на

шата работническа класа, трудещи се селяни и народна интелигенция в чест на предстоящата Национална партийна конференция и 30-годишнината от социалистическата революция у нас.

Този е истинският, исторически потвърден марксистко-ленински път, по който върви и ще върви нашата страна, водена от Благоевско-Димитровската партия и нейния Централен комитет начело с др. Тодор Живков.

Убеден в това, аз изцяло се присъединявам към внесените от правителството проектоплан и проектобюджет за 1974 г. и ще гласувам за тяхното приемане. *(Ръкопляскания)*

Председателстващ Милко Тарабанов: Има думата др. Петър Цветков.

Петър Цветков: Уважаеми другарки и другари народни представители! На настоящата сесия на Народното събрание ние сме призвани да разглеждаме и одобрим единния план за обществено-икономическото развитие и бюджета на страната за 1974 г. — четвъртата година от шестата пети летка.

През изминалите години на петилетката нашият народ, въздушевен от историческите решения на Десетия конгрес на Българската комунистическа партия, постигна големи успехи във всички области на развитие — икономическо, социално, техническо и културно.

Нашата икономика навлезе в етапа на пълното използване на интензивните фактори за повишаване ефективността на производството и увеличаване обществената производителност на труда и на тази основа непрестанното повишаване жизненото равнище на трудещите се в страната.

Забележителните успехи в изграждането на социализма ние дължим преди всичко на далновидното ръководство на Българската комунистическа партия, на нейния Централен комитет начело с другаря Тодор Живков.

Под ръководството на Българската комунистическа партия се изгради монолитното единство на народните сили и сега комунисти, сдружени земеделци, безпартийни, всички слоеве на нашето общество имат една цел — създаване всеобщо щастие и благоденствие в социалистическата ни Родина.

Успехите на българския народ се дължат на безкористната и братска помощ на великия Съветски съюз, който непрестанно оказва неопценима помощ на нашата страна. Решенията на Юлския пленум на Централния комитет на Българската комунистическа партия са ярко доказателство за непрестанното разширяване и задълбочаване на българо-съветската дружба.

Удостояването на генералния секретар на Комунистическата партия на Съветския съюз др. Леонид Илич Брежнев с най-високото държавно отличие „Герой на Народна република България“ е благодарност на нашия народ към КПСС и съветските народи за полаганите системни грижи за икономическото развитие на нашата страна.

Проектопланът и бюджетът на държавата за 1974 г. са отражение на досегашните успехи на нашия героичен и трудолюбив народ и същевременно с него се поставят нови, по-големи задачи, наложени от нуждите на нашия социалистически обществен строй.

Новият подход при подработването на плановете през последните години внесе стабилност и позволява по-пълното използване на всички резерви, засилена е колективността и личната отговорност при разработката и тяхното изпълнение.

Съставянето и изпълнението на насрещните планове, което по съдържание представлява нов етап в планирането, позволи нашата страна през първите три години на шестата петилетка да отбележи нови завоевания по пътя на своето социалистическо изграждане.

Предложените показатели по плана и бюджета и основните принципи, въз основа на които са разработени, ни дават основание да считаме, че тяхното изпълнение ще издигне на още по-високо, качествено ново равнище материално-техническата база на нашето социалистическо общество. А това е едно ново доказателство за правилната политика на Централния комитет на Българската комунистическа партия и народното правителство, които полагат непрестанни грижи за развитието на производителните сили и издигане културното и жизненото равнище на народа.

Трудещите се от Плевенски окръг на базата на постигнатите успехи още в първите години на шестата петилетка поеха високопатриотично задължение предсрочно да изпълнят насрещния план и да дадат на народното стопанство повече и качествена продукция.

Досегашното изпълнение ни дава основание да отчетем, че борбата на трудещите се от окръга за изпълнение плана на шестата петилетка успешно се осъществява.

Промишлената продукция в сравнение с 1970 г. нарасна с 33% и в края на настоящата година ще достигне 635 млн. лв.

През изминалия период по-голямата част от предприятията бяха разширени и реконструирани, подобри се структурата на промишлеността в полза на перспективните отрасли. Увеличиха се производствените мощности за жилищно строителство. Сега окръгът изнася промишлена продукция в 50 страни.

Нови успехи бяха постигнати в селското стопанство.

Обемът на селскостопанската продукция за първите три години на петилетката е увеличен с 23%, през настоящата година той ще достигне 215 млн. лв. при средногодишно за петата петилетка 168 млн. лв.

Утвърдените от пленума на Централния комитет на Българската комунистическа партия от април 1970 г. аграрно-промишлени комплекси като нова икономическа и социална организация на село създадоха условия за по-нататъшната интензификация и специализация на селскостопанското производство, за успешното внедряване постиженията на науката, непрестанното повишаване производителността на труда и поевтиняване на продукцията.

Селското стопанство в окръга се утвърждава все повече като отрасъл с широко приложение на науката и техниката.

Под ръководството на окръжния комитет на партията в окръга бе извършена масова политическа, организаторска и стопанска дейност за внедряване научните достижения в практиката — повишаване културата на земеделието, внедряване техническия прогрес чрез нова, по-високопроизводителна техника, нови сортове и породи животни, нови промишлени технологии в растениевъдството и животновъдството.

Сега в окръга успешно се осъществява програмата за концентрация и специализация на селското стопанство.

Построени бяха и пуснати в експлоатация два модерни птицеводни завода за производство на 6 милиона бройлери и за 230 000 броя кокошки-носачки. Те произвеждат вече продукция при световни икономически показатели и успешно изпълняват своите годишни планове.

Ускорено се строи модерен телеугоителен комплекс.

Чрез преустройство на стари обори в аграрно-промишления комплекс в Долни Дъбник се изгради предприятие, в което се отглеждат 9600 юници за разплод.

Предстоящо е строителството на модерни свинекомплекси в аграрно-промишлените комплекси в Левски, Гулянци и гр. Плевен.

В областта на растениевъдството сега 74 бригади за промишлено производство отглеждат полски култури върху 2 052 000 дка, представляващо 82% от посевната площ.

Успешно се осъществява концентрацията на производството и внедряването на новите технологии в лозарството, зеленчукопроизводството и останалите селскостопански отрасли в окръга.

Решенията на Ноемврийския пленум на Централния комитет на Българската комунистическа партия от тази година за повишаване културата на земеделието ще дадат нов тласък в развитието на селското стопанство. Българската

комунистическа партия винаги е отделяла централно място в своята работа на укрепването и интензивното развитие на нашето социалистическо селско стопанство, полагала е грижи за увеличаване приноса му в общото икономическо развитие на страната.

Взетите решения от пленума са още едно доказателство за непрестанните грижи, които партията полага за селското стопанство.

По-нататъшният бърз подем на селското стопанство у нас сега зависи в по-голяма степен от издигане културата на земеделието на равнището на съвременните изисквания.

Въпросът за културата на селското стопанство е най-тясно свързан с науката, която играе водеща роля в развитието на общественото производство, превръщайки я в непосредствена производителна сила.

Снабдяването на селското стопанство с нова, по-високопроизводителна техника, с повече химически торове и препарати, увеличаването и подобряването на мелиоративния фонд, всички утвърдени мероприятия от пленума, ще имат за краен резултат нашето социалистическо селско стопанство да достигне върховете на световния опит и постижения и ефективност, каквато само социализмът може и трябва да бележи.

За решаването на тези въпроси най-активна и резултатна ще бъде помощта на съветския опит, на съветската наука и техника. На тях ние се опирахме на времето, когато полагахме основите на социалистическото преустройство на селското стопанство у нас. На тях ние се опираме и ще се опираме сега и в бъдеще, когато градим развито социалистическо общество в нашата Родина.

Едновременно с провеждането на всички тези крупни мероприятия с по-голяма настойчивост трябва да се поведе борба за по-пълното изолзуване на земята, подобряване грижите за пасищата, непрестанното повишаване почвеното плодородие.

В борбата срещу болестите и неприятелите по културите по-ефективно трябва да се използват и биологичните способности, така че успешно да се опазват природата и околната среда, селското стопанство да спомага на хората да се осигури благоприятна жизнена среда, отговаряща на нараслащите нужди и изисквания на трудещите се.

Другарки и другари! Не може обаче да не се отбележи със задоволство и благодарност отражението, което даде приетата преди една година национална програма за повишаване народното благосъстояние.

Декемврийският пленум на Централния комитет на Българската комунистическа партия доразви и конкретизира ре-

шенията на Десетия конгрес на партията за народно благоденствие.

Изпълнението на мероприятията, залегнали в програмата, само за една година спомогнаха за по-нататъшното повишаване жизненото равнище на трудещите се в страната.

Решенията на Декемврийския пленум намериха въодушевен спонтанен отклик в народното сърце, горещо одобрение и подкрепа от работниците, селяните-кооператори, от всички строители на социалистическа България.

Огромна и разнообразна беше дейността в Плевенски окръг. Всенародното задоволяване комунално-битовите потребности на населението, подобряване търговското обслужване, здравеопазването, благоустрояването и хигиенизирането на населените места, повишаване нивото на образователната система, на изкуството и културата бяха първостепенни грижи и задачи на окръжните ръководства и отделните трудови колективи.

Само за изминалите десет месеца бяха изградени 46 нови модерни магазина и заведения за обществено хранене с обща търговска площ 5600 кв. м, построени бяха нови пътища. Непрестанни са грижите за младото поколение, жилищното строителство, бита и културата на хората.

Това говори за големите усилия, които партията и народното правителство полагат за непрестанното издигане на материалното и културното равнище на народа, за бащинските грижи, полагани за съдбата на човека в нашата страна.

Другарки и другари! С предложения за обсъждане проектоплан за 1974 г. се предвижда националният доход да нарасне с 10% в сравнение с очакваното изпълнение за тази година, а реалните доходи на населението с 5%.

С плана е предвиден чувствителен ръст на почти всички отрасли на народното стопанство.

Това са обаче цифри по силите и възможностите на нашите трудови колективи. Изпълнението на плана през идната година е в ръцете на трудещите се. От уменията да се ръководят и насочват отделните колективи зависи успешното решаване на задачите, произтичащи от по-напрегнатия план за 1974 г.

Икономическата политика на партията, насочена към бързото развитие на производителните сили, към издигане народното благосъстояние и култура, е верен курс и основа за успешното осъществяване на Националната програма за повишаване жизненото равнище.

Нашата социалистическа Родина има вече стабилна икономика, опитна работническа класа и селяни-кооператори, цели отряди от специалисти и учени.

С бодрост и оптимизъм се изпълват сърцето и душата на всеки българин, виждайки как всяка година успешно се изпълняват начертанията от Десетия конгрес на партията.

Трудещите се от Плевенски окръг винаги са подкрепяли и са давали най-активно своя принос в нашето социалистическо строителство.

Сега вдъхновени от успешното изпълнение на Декемврийската програма, от големите и светли перспективи, които се разкриват в близките години, всички единни и сплотени около партията, ще отдадат своите сили за изпълнение на задачите, поставени с плана и бюджета.

Искам да уверя Народното събрание, Държавния съвет и народното правителство, че комунистите, сдружените земеделци и всички трудещи се от Плевенски окръг в чест на предстоящата Национална партийна конференция и 30-годишнината от деветосептемврийската победа ще направят всичко, което е по силите им планът за 1974 г. успешно да бъде изпълнен, за по-нататъшно увеличаване мощта и международния престиж на Народна република България.

Одобрявам предложените законопроекти за плана и бюджета и ще гласувам за тяхното приемане. *(Ръкопляскания)*

Председателстващ Милко Тарабанов: Има думата др. Назмие Табанлиева.

Назмие Табанлиева: Уважаеми другарки и другари народни представители! Предложеният за обсъждане законопроект за единния план за обществено-икономическото развитие на Народна република България и законопроектът за бюджета за 1974 г. са разработени в съответствие с решенията на Десетия конгрес на партията и изискванията на Декемврийския пленум на Централния комитет, съобразени са с линията на Юлския и Октомврийския пленум за потясно обвързване на нашата икономика с икономиката на Съветския съюз и другите социалистически страни.

Предлаганите документи — проектопланът и проектобюджетът — напълно съответствуват на решенията на партията за единния план за шестата петилетка 1971—1975 г. Заложените високи темпове за развитие на производителните сили, бързият ръст на количествените и качествените показатели, увеличаването на средствата за задоволяването на постоянно нарастващите нужди на народа говорят за това.

Другарки и другари! В тези цифри на плана и бюджета ние виждаме нашия Търговишки окръг, който и през следващата година ще се развива с ускорени темпове. Тук не мога да не изразя нашата благодарност към Централния комитет на партията и народното правителство за вниманието и грижите, които отделят за ускореното развитие на окръга.

Излезлите партийни и правителствени документи за икономическия и културния възход дадоха силен тласък за развитието на производителните му сили и издигането на културния уровень на трудещите се. Само през последните три години средногодишният темп на нарастване на промишлената продукция е 14,2%. През 1973 г. — решаващата за шестата петилетка — насрещният план за окръга в областта на промишлеността, транспорта, съобщенията и търговията ще бъде преизпълнен.

Забележителни са нашите успехи и в областта на селското стопанство. Укрепват и показват своите големи икономически възможности изградените 4 аграрно-промишлени и един животновъдно-промишлен комплекс. Те ще издигнат на нов, по-висок етап концентрацията, специализацията и модернизацията на селскостопанското производство.

Сега в окръга свините се отглеждат в два свинекомплекса: в Търговище за 33 000 и в Попово за 40 000 броя. Тук един гледач произвежда 98 т месо, или продукция за 100 000 лв.; птици за яйца — една гледачка отглежда 15 000 броя и получава 208 яйца при себестойност на яйце 4 ст.; телета за угодяване се отглеждат в три комплекса по 3—5000 броя и шилета за угодяване на едно място — 50 000 броя. Всичко това спомогна да се увеличи обемът на селскостопанската продукция, дялът на животновъдството да достигне 50% от общата селскостопанска продукция и да изпълним насрещния план за месо, мляко и яйца.

Аз като селскостопански специалист се радвам, че решенията на Ноемврийския пленум на Централния комитет за издигане културата на селското стопанство на равнището на съвременните изисквания ще дадат мощен тласък на всички отрасли на селското стопанство. Няма никакво съмнение, че те ще бъдат гаранция за постигане на още по-големи успехи.

Заедно с това в окръга има много нерешени проблеми. Не достига електроенергия. Не е решен въпросът за водоснабдяването на градовете и големите населени места. Ние молим да се ускори строителството на голямата водоснабдителна система от терасата на река Дунав. В моя избирателен район в селата на „Герловото“ все още не сме изградили необходимите учебни стаи, работилници, общешития и детски заведения. От всичко 43 села само в 5 има читалищни домове. Крайно недостатъчна е и магазинната мрежа.

Аз моля в плана и бюджета да се предвидят еднократни суми за построяване на две общешития в селата Обител и Зелена моравя и читалищни домове за по 50—60 000 лв. в с. Змейно и Пластина.

Решаването на тези големи проблеми за окръга и района виждам в усилията на окръжния комитет на партията и

окръжния народен съвет чрез разработените 13 програми, но е необходима и конкретна помощ на съответните централни органи.

Другарки и другари! Ние си даваме сметка, че планът за 1974 г. е напрегнат, но е реален.

Позволете ми да уверя Централния комитет на партията и Народното събрание, че трудещите се от Търговишки окръг ще положат всички усилия за изпълнение на единния план за обществено-икономическото развитие и бюджета през 1974 г. и за достойна среща на Националната партийна конференция и 30-годишнината от социалистическата революция.

Одобрявам предложените проектоплан и бюджет за 1974 г. и ще гласувам за тях.

Благодаря за вниманието. *(Ръкопляскания)*

Председателстващ Милко Тарабанов: Двадесет минути почивка.

(След почивката)

Председателстващ Груди Атанасов: Другарки и другари народни представители! Продължават разискванията по двата законопроекта.

Давам думата на народния представител Любомир Дренски.

Д-р Любомир Дренски: Другарки и другари народни представители! Внесеният за одобрение от Народното събрание законопроект за единния план за обществено-икономическото развитие на Народна република България през 1974 г. представлява по същество продължение на програмата за комплексното и още по-пълно задоволяване на нарастващите материални и духовни потребности на нашия народ, приета от Десетия конгрес на Българската комунистическа партия и намерила конкретен израз в решенията на Декемврийския пленум за повишаване жизненото равнище на народа.

Позволете ми да се спра върху задачите, които поставя народностопанският план пред един от основните отрасли на материалното производство — селското стопанство.

Този отрасъл, който произвежда не само продукти за народно потребление и суровини за редица промишлености, но в значителна степен и за нашия износ, благодарение на правилната икономическа политика на партията и трудолюбието на селскостопанските труженици, постигна забележителни успехи.

Развитието на селското стопанство и в Сливенски окръг продължава с все по-високи темпове. Създадените 5 аграр-

но-промишлени комплекса се утвърдиха като крупни, икономически мощни организации с висока степен на концентрация на производството и задълбочаване на отрасловата специализация. Това даде възможност много по-широко да се внедрява техническият прогрес.

През 1973 г. селскостопанските предприятия в окръга разполагат с над 4000 броя трактори, приравнени към 15 к.с. Само за последните 3 години техният брой се увеличи с 50%. За същото време броят на зърнокомбайните от 302 достигна 352, памукокомбайните се увеличиха от 20 на 101 броя, което даде възможност за 75% от производството на памук да се затвори цикълът на механизация.

Механизацията широко навлезе в трайните насаждения, зеленчукопроизводството и памукопроизводството. В резултат на това стана възможно в максимална степен да се приложат промишлените технологии при отглеждането и прибирането на тези култури.

Чувствително нарасна и поливният фонд. Сега окръгът разполага с над 350 хил. дка поливни площи със сравнително добра съоръженост на дъждовални системи. През последните години темпът на изграждане поливни площи непрекъснато нараства.

Изграждането на напонтелната система „Средна Тунджа“ е изключително важно мероприятие в нашата практическа дейност, един от най-големите резерви за увеличаване селскостопанското производство, за всестранното развитие и издигане културата на селското стопанство в Сливенски окръг.

През тази година усилията на кооператорите, механизаторите и специалистите от Сливенски окръг богато се възнаградиха.

В резултат на продължителната работа в окръга лозарството се оформи като основен отрасъл и сега заема площ от 100 000 декара. Благоприятните условия през настоящата година, големият труд на кооператори и механизатори даде своите резултати. При план да се произведе 43 800 т се изкупиха 52 000 т качествена продукция, без да се допусне загуба.

Въпреки неколkokратно падналите градушки, които нанесоха големи загуби на селското стопанство, в окръга през годината се получи в повече 8200 т пшеница и 3000 т ечемик при среден добив 400 кг за пшеницата и над 300 кг от декар за ечемика.

Благодарение на големите грижи при отглеждането на царевицата през годината получихме средно по 600 кг от декар. Успешно се изведе експериментът с програмираните добиви при царевицата и получихме по 1004 кг от декар. Това позволи окръгът успешно да изпълни своите задължения към държавата.

Много грижи и внимание бе отделено и за разширяване производствената база в животновъдството, като приетата от Окръжния комитет на БКП програма за концентрация и специализация успешно се осъществява. Чрез преустройство на съществуващите сгради се създадоха четири телеугоителни комплекса, което позволи на територията на окръга да се внедри промишлена технология в угоителния процес при телетата. Строи се модерен кравекомплекс за 500 крави, а до края на петилетката ще бъдат завършени още три. Напълно промишлен характер в скоро време ще придобие свиневъдството в окръга. Край гр. Сливен се изгражда нов свинекомплекс за 33 000 свине годишно, който е експериментален, внесен от Унгарската народна република. В чест на 30-годишнината от социалистическата революция в България той ще бъде завършен до края на 1974 г. — шест месеца преди пусковия срок. Строи се и е пред пусков срок за 1974 г. нов фуражен завод с годишен капацитет 95 000 т комбинирани фуражи.

Добре се изпълнява задачата за запазване и увеличаване броя на животните и тяхната продуктивност. Средната млечност на крава тази година се очаква да бъде с 150 л повече от 1972 г. Средният настриг на вълна продължава своя ръст и е с 411 грама повече от миналата година.

Постигайки тази средна продуктивност за 1973 г., ще получим в повече: мляко — над 3000 т и яйца — над 1 200 000 броя.

В резултат на това се очаква планът за общата продукция за 1973 г. да се изпълни 103% спрямо постигнатото през 1972 г. и да се произведе в повече продукция за 11 500 000 лв., което представлява ръст 7,8%.

Другарки и другари! За успехите в селското стопанство в Сливенски окръг скромно дял имаме и ние, сдружените земеделци, които в братско единие с комунистите изпълняваме и преизпълняваме своите насрещни планове. През първите три години на шестата петилетка преизпълнихме насрещните си планове и дадохме обща селскостопанска продукция за 51 738 000 лв. и чиста продукция за 30 798 000 лв. И през 1974 г. под ръководството на Окръжния комитет на БКП сдружените земеделци от Сливенски окръг ще вложим всичките си сили, знания и опит за изпълнение и преизпълнение на задачите в селското стопанство.

Ръководство в нашата бъдеща работа ще бъдат решенията на газгодишния Ноемврийски пленум на Централния комитет на Българската комунистическа партия за издигане културата на селското стопанство на равнището на съвременните изисквания. Синтезирали широкия размах и новаторски дух на разработките на др. Тодор Живков за правилното развитие на селското стопанство, които осигуриха

в изпълнение на априлската линия на партията досегашния разцвет на нашето селско стопанство, тези решения са солидна основа за постигането на нови производствени завоевания. Ние ще работим упорито, целенасочено и неотстъпно за превръщането им в живо дело на територията на нашия окръг.

Другарки и другари народни представители! Позволете ми в заключение да поставя и някои въпроси, които имат проблемен характер за по-нататъшното развитие на селското стопанство в нашия окръг.

Първо, изградените мощности на Винпром не са достатъчни да поберат произведеното грозде в окръга. През 1974 г. се очертава един недостиг за 10 хил. т грозде. Предвид на това, че разширението на мощностите в гр. Нова Загора ще продължи няколко години, а пред нас стои въпросът за прибиране и оползотворяване реколтата през 1974 г., считаме, че е наложително в предстоящите месеци по спешност да се внесе една линия за черно грозде и една линия за бяло грозде с приблизителен капацитет около 100 т на час.

Проектна готовност за разширяване на мощностите с 10 хил. т имаме и затова предлагаме да се преразгледа планът за капиталните вложения за 1974 г. и се заложи строителството им.

Второ, от 8 години се строи производствената база на месокомбината „Родопа“ в Сливен и неговото завършване се планира едва през следващата петилетка.

Ежегодно отпуснатите лимити се усвояват, но те са недостатъчни за завършването в ускорени темпове.

Предлагам в плана за капиталните вложения да се зложат необходимите средства за 1974—1975 г. с оглед в края на тази петилетка окончателно да завърши строителството.

Сили и възможности в окръга имаме и сме в състояние да реализираме и да завършим строежа на това голямо модерно и жизнено необходимо за Сливенски окръг предприятие.

Напълно одобрявам плана и бюджета за 1974 г. и ще гласувам за тях.

Благодаря ви за вниманието. *(Ръкопляскания)*

Председателстващ Груди Атанасов: Има думата народният представител Кирил Косев.

Ген.-полк. Кирил Косев: Уважаеми другарки и другари народни представители! Съгласен съм с проекта за бюджета на Народна република България и плана за обществено-икономическото развитие през 1974 г. Те осигуряват по-на-

татъшното развитие на страната по пътя към изграждането на развито социалистическо общество.

Аз ще гласувам за плана и за бюджета, които заедно с икономическото, културното и обществено-политическото развитие на НРБ ще допринесат и за по-нататъшното издигане на нейната отбранителна мощ, боеспособността и бойната готовност на Българската народна армия.

Аз вземам думата, за да спра вниманието на Народното събрание върху въпрос, имащ национално значение — за Бобовдолския енергиен комплекс.

Разбирам, че всички въпроси се решават в системата на плана за обществено-икономическото развитие на страната и бюджета и като цяло те се решават правилно в интерес преди всичко на целия народ, на държавата. Но има някои въпроси, непосредствено свързани с изграждането на Бобовдолския енергиен комплекс, които, ако не се решат сега, в близко бъдеще ще окажат отрицателно влияние върху увеличаването на енергийния баланс на страната. Затова ще си позволя да поставя тези въпроси с надеждата, че те правилно ще бъдат разбрани, оценени и че ще се отделят средства за тяхното решаване.

Известно е, че енергийният комплекс „Бобов дол“ е от жизнено значение за страната. Но електроенергията, която той ще произвежда, е в зависимост от производството на въглища от мина Бобов дол. Сега производството на мината е около 5000 т дневно, от тях 2200 т се използват за енергийно гориво, останалите са предназначени за нуждите на населението. До края на годината в действие ще влезе една турбина от ТЕЦ „Бобов дол“, за която ще са необходими 4000 т въглища дневно. Следователно още сега дневно не ще достигат 1800 т въглища. Но като се има пред вид, че мината работи на петдневна работна седмица, а ТЕЦ ще работи непрекъснато, този недостиг ще става още по-голям.

С пускането на още две турбини през 1974 г., които са разчетени да работят с бобовдолски въглища, ще са необходими над 10 000 т дневно. Тогава производството на мината ще бъде 6000 т дневно, от които по предварителните разчети 4000 т ще бъдат за енергийни цели. Или недостигът рязко ще нарасне на 5—6 хил. т дневно, т. е. ТЕЦ реално ще може да се осигурява с въглища до 50%. Но и това производство на мината няма да се достигне главно поради липсата на работна ръка.

Изпълнението на производствената програма през 1974 — 1975 г. изисква над 50% увеличение на работниците в мината, което предполага прилив на работна ръка. Вместо това през последните години има голям отлив на работна сила. Причина за това са все още неудовлетворителното заплащане на някои категории подземни миньорски работници и

главно нерешаването на проблемите с жилищното и комунално-битовото строителство. Само през последната година над 200 работници отказаха да постъпят на работа в мината, защото не им се осигурява квартира и училище за децата.

А какво е положението с жилищата? — Този въпрос беше засегнат от др. Станко Димитров. Независимо от това аз ще се спра на него, за да предам на Народното събрание тревогата на годишната отчетна мандатна сесия на Градския общински народен съвет в Бобов дол, проведена на 7. XII. 1973 г., и тревогата на ръководството на мина Бобов дол.

Сега 250 работници не са удовлетворени с квартири. В 170 апартамента живеят по две семейства.

Но с пускането в действие на ТЕЦ и на новия рудник „Бабино“ нуждата от жилища още в близките месеци и години ще нарасне многократно.

Това положение е резултат от неизпълнението на строителната програма години наред.

Ще посоча факти само за последните три години. През 1971 г. трябваше да бъдат построени 64 апартамента, но не бе построен нито един. През 1972 г. беше планирано да се предадат в експлоатация 194 апартамента, предадоха се 32. През 1973 г. трябва да бъдат завършени 257 апартамента, ще се завършат 100.

Това голямо изоставане в жилищното строителство заплашва да срине програмата по набиране на работна сила.

Нужно е още от следващата 1974 г. да се отделят достатъчно сили и средства за срочно решаване на жилищния проблем, което е предпоставка за осигуряването на работна ръка за мината и ТЕЦ „Бобов дол“. Необходимо е годишно да се завършат 400 до 600 апартамента. Целесъобразно е цялото жилищно строителство да се съсредоточи в ръцете на една мощна строителна организация, каквато например е Главно управление на Строителните войски.

Изход за частично решаване на проблема за работна ръка е привличането на работа в мината на населението от близките села. Но много от тях не са свързани с пътища, не са осигурени с комунално-битови, просветни, търговски и други учреждения и заведения. От с. Мламолово например, което е свързано с път, в гр. Бобов дол работят 600 души. Но селото няма подходящо училище, няма детски дом, културен дом, крайно незадоволително е и търговското обслужване.

Необходимо е да се направи път, свързващ селата Коркина, Шатрово, Голям и Малък Върбовник с Панчарево и оттам с град Бобов дол, да се водоснабдят и благоустроят близките до града села. Това ще задържи работната сила в този район за нуждите на мината и на селското стопанство.

Бих искал да спра вашето внимание на това, че въпросът не се свежда само до вземане на решение. Правителствени решения за изграждането на Бобовдолския енергиен комплекс има, но те не се изпълняват.

Не се изпълнява 204-то решение на Комитета за стопанска координация от 1970 г. и протокол № 70 на Бюрото на Министерския съвет от 1972 г.

Строителството на много обекти, предвидени по горните документи, или се отлага години наред, или се забавя. Например построяването на средно политехническо училище в Бобов дол се отлага вече 3 години, не е планирано и за 1974 г. Сега това училище се помещава в една сграда, където три училища с общо 1500 ученици учат в 15 класни стаи на три смени, а още следващата година не ще има класни стаи за още няколко класа.

Друго училище в гр. Бобов дол с 28 класни стаи трябва да започне да се строи през 1974 г., но не е включено в плана. Училището в с. Мламолово с 16 класни стаи също трябва да започне да се строи през 1974 г., но и то не е включено в плана. Не са включени в плана за 1974 г. и много други обекти, предвидени в съответните документи, като строителството на поща, особено на автобаза и др.

В изпълнение на посочените решения започна строителството на редица обекти, но през 1974 г. по непонятни причини някои от тях се замразяват, а в момента на тези обекти се работи — хотел със 120 легла, младежки дом и спортен салон. Трябва да продължи тяхното строителство, за да не стърчат като паметници в лошия смисъл на думата.

Не е решен въпросът с водоснабдяването на населението от града и близките села с вода за битови и промишлени нужди. Поради недостига на вода се затруднява борбата с обезпращането в рудниците, което също е причина за отлива на работна ръка от мините.

За да се обезпечи населението в Бобов дол и промишлените предприятия с вода, е необходимо спешно да се започне проектирането на строителството на нов водопровод с капацитет най-малко 200 л/сек.

Друга причина за отлива на работна ръка от мините са и лошо решените въпроси по битовото обслужване. Много от битовите услуги съвсем не са застъпени.

Търговското обслужване също е незадоволително. Има решение на Бюрото на Министерския съвет за предимствено снабдяване на града, но то не се изпълнява. Незадоволителна е и материалната база на търговското обслужване. Необходимо е да се построят още магазини в Бобов дол и близките села.

Преодоляването на голямото несъответствие в производството и промишленото потребление на каменни въглища в

Бобовдолския енергиен комплекс опира в решаването на въпросите на техническия прогрес.

Състоянието на механизацията в мината е лошо. Дължи се на обстоятелството, че не са осигурени необходимите средства за подмяна на остарялата минна техника. Много лошо е състоянието на транспортната минна техника. Петдесет процента от намиращите се в работа транспортъори са изминали амортизационните срокове и са морално и физически остарели.

Не е решен въпросът с производството и снабдяването на мината с малка механизация. Тя се намира в крайно лошо състояние. Досега заявките на мината за минна техника са удовлетворявани едва 50% от реалните нужди. Крайно необходимо е да се ускори вносът на една част от механизацията, а за друга да се реши въпросът за производството ѝ в нашата страна.

Другарки и другари народни представители! Предлагам и настойчиво моля в изпълнение на 204-то решение на Комитета за стопанска координация от 1970 г. и протокол № 70 на Бюрото на Министерския съвет от 1972 г. в държавния бюджет и в плана за общественоеикономическото развитие на страната през 1974 г. да се предвидят необходимите средства за решаване на задачите, свързани с изграждането на енергийния комплекс „Бобов дол“. Поради това, че не са решавани своевременно, натрупали са се много проблеми. Аз разбирам, че всички изведнъж не могат да бъдат решени. Но крайно наложително е най-острите от тях да бъдат решени. Това са въпросите за жилищата, училищата, за водоснабдяването и пътищата. Разбира се, поне една част от средствата да се отделят за тяхното решаване и да се размразят замразените обекти.

Конкретни предложения в писмена форма съм представил на Комисията по единния план и бюджета и надявам се, че тя ще ги вземе предвид.

Искам да уверя Народното събрание от името на избирателите в 119-ти Бобовдолски район, че те ще положат всички усилия да бъдат решени задачите, стоящи пред тях през 1974 г.

Благодаря за вниманието. *(Ръкопляскания)*

Председателстващ Груди Атанасов: Има думата народният представител Соня Атанасова.

Соня Атанасова: Другарки и другари народни представители! Предложените за обсъждане и утвърждаване проектоплан за общественоеикономическото развитие и бюджета на Народна република България за 1974 г. са от голямо

значение за по-нататъшното осъществяване програмата на партията.

В тях ярко е отразена политиката на партията, насочена към повишаване грижите за хората, за тяхното материално благосъстояние и духовно развитие.

Високохуманният комунистически девиз „Всичко в името на човека, всичко за благо на човека“ изцяло пронизва както проектоплана, така и проектобюджета във всичките им раздели.

С голямо задоволство посрещам факта, че с показателите се осигурява изпълнението на решенията на Политбюро за издигане ролята на жената в изграждането на развито социалистическо общество, залага се висок ръст на доходите. Увеличават се значително стоките фондове. Предвижда се решително подобряване на услугите. Расте броят на жилищата, детските заведения и редица други социални и културни потребности. Радва ме големият ръст, който се предвижда за развитието на химията, енергетиката и машиностроенето.

Те ще осигурят по-нататъшното изграждане на материално-техническата база на социализма и по-нататъшния възход на Родината ни.

Предложените проектоплан и проектобюджет още веднъж показват нарасналата икономическа мощ на социалистическата ни Родина. Те потвърждават мъдростта и зрелостта на Българската комунистическа партия и големия принос на др. Тодор Живков.

Силата на плана е, че е изграден изцяло на основата на интеграцията на нашата икономика с икономиката на Съветския съюз.

Другарки и другари! Планът предвижда производителните сили на Видински окръг да се развиват с високи и ускорени темпове. Предвижда се по-нататъшната интензификация на икономиката на окръга.

Излязъл от икономическата изостаналост, направил решителен прелом в своето промишлено развитие през годините на петата петилетка, окръгът продължава неспирния си възход. Преизпълнен е планът за трите години в промишлеността, строителството, транспорта и търговията. Чистата продукция в селското стопанство се е увеличила с 26,2%. Преизпълнен е планът за трите години по изкупуването на хлябно зърно, яйца, месо, грозде, ябълки и др.

През 1974 г. общият доход ще се увеличи в сравнение с 1973 г. с 13,4%, а обществената производителност — с 13,1%. Предвижда се да се реализира 8,7% ръст на печалбата.

Значително се увеличават производителните фондове и обемът на продукцията.

Общата селскостопанска продукция ще нарасне с 11,3%, а чистата — с 26,9%, като производството на зърно ще се увеличи с 21,8%, на мляко — с 2,7% и на месо — с 9,2%.

Планът и бюджетът на окръга са напрегнати, но реални, съобразени са с възможностите.

Трудещите се от Видинския край знаят, че големите успехи дължат на априлската линия на партията, на ценния принос на първия секретар на Централния комитет на Българската комунистическа партия др. Тодор Живков.

Окрилени от големите грижи на партията, вдъхновени от неговите грандиозни предназначения, трудещите се от окръга ще вложат всичките си сили, умения и творчество за успешното изпълнение на плана и бюджета за 1974 г., които Народното събрание ще утвърди.

Другарки и другари народни представители! Като работничка и народен представител правя следните предложения:

1. Правилно ще бъде в духа на Декемврийската програма да се даде по-голяма възможност на народните съвети и стопанските организации за строителство на детски заведения. В тази връзка да се разреши без лимит да се извършва ново строителство и преустройство на съществуващи сгради в детски заведения.

Считам, че по този начин най-бързо и ефективно може да се използват местните възможности за бързото решаване на този жизнен въпрос. Много работнички напускат работа, за да гледат децата си.

2. Намирам, че е нецелесъобразно да се замразяват обекти, чието изграждане е започнало. В тях са заложили значителни капиталовложения и неоправдано е изразходваните средства да стоят години наред неизползувани. С това не се подобрява, а се влошава ефективността на капиталните вложения. Населението и съответните колективи живеят с мисълта, че всички обекти ще бъдат срочно завършени и неправилно би било да се спира и забавя строителството им. Правилно е в чест на юбилейната година да се създаде най-добра организация за предсрочното им предаване.

Предлагам да не се спира строителството за 1974 г. поне на телевизионния сервиз и обект 157 във Видин. Те са и в рамките на лимита на окръга и могат да се решат.

3. Да се подобри снабдяването на Химкомбината със суровини и резервни части, като се обвърже реално планът. Много са престоите и занижената производителност поради несвоевременното им доставяне.

Усилията на нашия колектив са насочени за изпълнение на плана за тази година и го преизпълняваме по всички показатели.

Сега погледът на комбинатския колектив е насочен към плана за 1974 г. Обсъждаме го по цехове и смени. Уверени

сме, че за юбилейната година ще го преизпълним. Мога да ви уверя, че не ще пожалим сили за достойна среща на юбилейната годишнина.

В своето изказване искам да поставя и някои въпроси, които бяха разгледани на заседанието на Комисията по въпросите за младежта и спорта, проведено на 8 декември тази година.

През последните години след Декемврийския пленум на Централния комитет на Българската комунистическа партия от 1967 г. се полагат сериозни усилия за развитие на младежта и спорта и строителството на свързаната с тези дейности база. В резултат на това общият обем на капиталните вложения значително се увеличи и се започна изграждането на младежки и спортни съоръжения на широка основа.

При разработване на плана за обществено-икономическо развитие на страната през 1971—1975 г. бе приета от Министерския съвет и специална програма № 12 като неразделна част от държавния план.

За изминалите три години от шестата петилетка бяха построени голям брой младежки домове, клубове, плувни басейни, спортни комплекси и др., които се превърнаха в средища за масово идейно-политическо и патриотично възпитание на младежта, любимо място за отдих и спортни занимания. Нашата младеж осезаемо почувствува грижите на партията и правителството.

Планът и програмата, както и обектите, записани в тях, станаха достойни на младите хора. Във всяко населено място обществеността знае какви обекти ще се изградят и с нетърпение очаква започване на строителството им.

При разглеждането в нашата комисия на проектоплана за 1974 г. се натъкнахме на някои моменти, които според мен трябва да бъдат споделени с другарите народни представители.

При разработката на плана на Комитета за младежта и спорта за 1974 г. въз основа на утвърдените контролни цифри по петилетния план в размер на 10 350 хил. лв. е предвидено строителството на 53 обекта, от които 23 са новозапчващи.

В изпълнение на 19-то и 37-то постановление на Министерския съвет от 1973 г. лимитът за строителство е намален, като са свалени от плана 9 от всичко 23 новозапчващи обекти.

В предлагания за обсъждане проектоплан за 1974 г. се предвижда още едно намаление на лимита в размер на 2 млн. лв. или остават 8350 хил. лв. Свалят се още 13 от новите обекти, или в крайна сметка през 1974 г. ще започне

строителството само на един нов обект за цялата страна — младежкия дом в Димитровски район на столицата.

Това означава, че през 1974 г. не ще започне ново строителство на нито един пионерски дом или спортно съоръжение. А става дума за строителство в градове, като София, Стара Загора, Кърджали, Варна, Сливен и други крупни селища, с голяма концентрация на трудова и учаща се младеж.

Строителството на младежките домове в окръжните центрове следваше да се завърши през 1972—1973 г., но поради разместване на капиталните вложения от Държавния комитет за планиране това не се реализира.

В настоящия момент във всички окръжни градове са построени или се строят младежки домове с изключение на Стара Загора и Сливен, строителството на които трябваше да започне през 1974 г. Според мен несправедливо е младите хора в тези два наши големи града да бъдат лишени от това право.

Строителството на нови сгради за пионерски домове започна едва през 1972 г. в Хасково и Велико Търново, а през 1973 г. — в Габрово и Кюстендил. От гледна точка на нуждите на подрастващото поколение този темп е далеч недостатъчен. В проектоплана сега не се предвижда строителството на нито един пионерски дом, а за 1974 г. се предвиждаше в Кърджали и Пазарджик. За това има пълна готовност, като обектът в Кърджали е записан в изпълнение на 13-то постановление на Министерския съвет и следваше да започне още тази година. В Пазарджик съществуващият дом е стара рухнала къща, подлежаща на събаряне.

Изграждането на покрития плувен басейн във Варна се отлага вече трета година, а нуждата от него е остра и цялата общественост на града е организирана за осъществяването на това строителство. Всички необходими условия за строителството са налице. Аналогично е положението с басейна във Велинград. Това са два крупни центъра на плувния спорт у нас, отлагането на които означава решително изоставане.

Другият голям въпрос, който се отнася до лимита за младежко и спортно строителство, е за обектите, за които съгласно утвърдената от Министерския съвет Програма 12 се осигурява лимит от окръжния народен съвет, държавните стопански обединения и аграрно-промишлените комплекси.

От тези източници съгласно тази програма трябваше да се осигурява лимит за строителство през 1974 г. в размер на 10 460 хил. лв., от които за преходни обекти от предшествуващите години 6878 хил. лв. В настоящия момент за изпълнението на Програма 12 са осигурени само 2096 хил. лв. Това означава през 1974 г. не само да не започне строителство-

то на нито един от преходните обекти, а и замразяването на по-голяма част от строящите се, тъй като за продължаване на строителството не достигат още 4782 хил. лв. С други думи тази програма е срината и остава да стърчат из цялата страна незавършени младежки и спортни обекти за неопределен срок.

Анализирайки изнесеното пред вас, трябва да отбележа, че при това положение обемът на младежко и спортно строителство през 1974 г. ще бъде на равнището от преди Тезисите на Централния комитет на Българската комунистическа партия за работа с младежта и Комсомола.

И още нещо. Няма основание при общо намаление на капиталните вложения за непроизводствената сфера с 51 млн. лв. — към 4,42 на сто — за младежта и спорта да се намаляват 2 млн. лв., 19,32%, и при намаляване броя на общо новозапочващите в страната обекти през 1974 г., поименно записани в плана за петилетката със 134 бр., тези на младежта и спорта да бъдат 13.

Определено смятаме, че изграждането на материалната база за младежките и спортните дейности не следва да се третира като чисто културно-битово строителство. Тук става дума за дейности с политическо съдържание, дейности, които носят в основата си партийната политика за всестранно развитие на подрастващото поколение.

Предлагаме въпросите за изграждането на материалната база за младежта и спорта и специално Програма 12 да бъдат преразгледани и съобразно техния специфичен характер да намерят своето най-правилно разрешение и ясно да изразят партийната и държавната политика.

Одобрявам проектоплана и проектобюджета и ще гласувам за тях. *(Ръкопляскания)*

Председателстващ Груди Атанасов: Има думата народният представител Кирил Арабаджийски.

Кирил Арабаджийски: Другарки и другари народни представители! Заедно с целия български народ и трудещите се от Пазарджишки окръг през изминалите три години на шестата петилетка насочиха усилията си към изпълнението на главната социално-икономическа задача, поставена от Десетия конгрес на Българската комунистическа партия.

В резултат на проявеното разбиране от Централния комитет на Българската комунистическа партия и Министерския съвет и съдействието на министерствата, ведомствата и държавните стопански обединения през трите години на шестата петилетка бе извършена значителна работа за преодоляване изоставането на общия фон на развитието на страната в икономическото развитие на окръга.

Чрез изграждането на нови мощности, разширения, реконструкция и модернизация настъпиха съществени положителни изменения в структурата на промишлеността. Основните производствени фондове в промишлеността нараснаха с повече от 127 млн. лв. Голяма част от промишлените предприятия получиха обновление на техниката и технологиите. Създадоха се условия за по-ускорено икономическо развитие на окръга.

На тази база през 1973 г. спрямо 1970 г. обемът на промишлената продукция нарасна с 31%, общият доход — с 52% и печалбата — около два пъти при снижение на разходите на 100 лв. стокова продукция със 7,51 лв. Обществената производителност на труда нарасна с 36,7 на сто.

През 1973 г. развитието на промишлеността се осъществява изключително по интензивен път, като над 70% от прираста на промишлената продукция е за сметка на повишената производителност на труда.

В изпълнение решенията на Декемврийския пленум на Централния комитет на Българската комунистическа партия за повишаване жизненото равнище на народа бяха разкрити допълнителни възможности за увеличаване производството и разширяване асортимента на стоките за широко потребление. Усвоиха се над 10 вида малограмажни хартиени изделия за битови нужди, нови асортименти на хранително-вкусовата промишленост и др.

Сериозни успехи се постигнаха в селското стопанство.

Сега в аграрно-промишлените комплекси на окръга усилено се извършва концентрация и специализация на растениевъдството и животновъдството. Успешно се изгражда зеленчуков масив от 30 000 дка с автоматизирано стационарно дъждуване, голям лозов масив от 62 000 дка и др.

Осъществяват се и редица мероприятия, осигуряващи развитието на животновъдството. Построи се телеугоително стопанство за 4000 телета, изгражда се свинекомплекс за 60 000 свине, в строеж са краварник за 1200 крави, овчарник за 6000 овце и др.

Успешно се внедряват нови технологии в растениевъдството и животновъдството.

Полагайки усилия за изпълнение решенията на Ноемврийския пленум на Централния комитет на Българската комунистическа партия, кооператорите, механизаторите и селскостопанските специалисти ще завоюват нови успехи в борбата за повишаване културата на земеделието и превръщането му във високорентабилно и доходно.

Сериозни са постиженията и в другите отрасли на материалното производство — строителство, транспорт и съобщения, търговия.

Наред с грижата за интензивното развитие на икономиката успешно се решава и един голям социален проблем за окръга — повишаване степента на заетост на трудовите ресурси. Докато обаче проблемът за повишаване степента на заетостта на трудоспособното население общо за окръга се решава успешно, то за някои селища и преди всичко за тези от родопския район трябва да се вземат допълнителни мерки, като се изградят нови мощности. Това най-вече се отнася за селата Сърница, Цветино, Света Петка и Костандово.

Надяваме се, че разбиране в това отношение ще проявят както Държавният комитет за планиране, така и държавните стопански обединения.

С особена острота стои в окръга въпросът за строителството на детски ясли и детски градини. Активното участие на жените в материалната и извънматериална сфера изисква строителството на тези детски заведения да се извършва с по-бързи темпове.

Съгласно директивите на Десетия конгрес на Българската комунистическа партия броят на местата в детските ясли в страната ще се увеличи от 33 000 на 63 000, а в детските градини ще бъдат обхванати около 75% от децата на възраст от 3 до 7 години.

Съществуващата досега мрежа от такива заведения в Пазарджишки окръг осигурява значително по-ниска степен на задоволемост от средното ниво за страната. Това е резултат главно на по-особената структура на капиталните вложения в окръга през последните петилетки. Основната част от тях бяха насочени за изграждане на крупните хидроенергийни обекти от национално значение — Баташки водно-силов път, каскада Белмекен — Сестримо и на напоителните системи за нуждите на селското стопанство. Поради тези и други някои причини окръгът изостана в развитието на производителните сили, забави се и изграждането на детски предучилищни заведения, училища, интернати и други.

За решаване проблема за обхващане на децата от предучилищна възраст в детски заведения през шестата петилетка в окръга е предвидено значително строителство на детски ясли и градини. Въпреки това поради ниската база въпросът за обхвата на децата остава нерешен. За решаването на проблема е необходимо строителството на още две нови детски ясли до 1975 г.

С още по-голяма острота стои въпросът за строителството на детски градини. Процентът на обхванатите деца в детските градини е много нисък — 22%, а в 1975 г. се очертава да бъде 56% при предвидени за страната по директивите 76%.

Освен това трябва да се отбележи, че около 450 места от съществуващите целодневни детски градини са в неподходящи стари сгради, което още повече усложнява въпроса и налага по-бързо строителство на детски градини.

Възможностите за увеличаване на местата в целодневните детски градини в окръга по друг път са ограничени. В близките до градовете вилни зони няма подходящи сгради за детски заведения.

Нужно е да се включи в плана допълнително построяване на още 3 детски градини.

В това отношение трябва да помогне и Министерството на земеделието и хранителната промишленост, като обезпечи обем за строителство на детски заведения на аграрно-промишлените комплекси.

Другият въпрос от особена важност за окръга е строителството на училища и общежития-интернати.

В градовете продължава обучението на децата на две смени с всички отрицателни последици от това. Особено тежко е положението в Пазарджик, Велинград и Панагюрище, където би следвало да се построят допълнително училища, за което предлагам да се предвидят необходимите капитални вложения.

Някои специфични условия налагат в Пазарджишки окръг в по-големи мащаби да се изградят общежития-интернати. За националното осъзнаване и по-бързо изживяване на религиозните предразсъдъци от българите, изповядващи мохамеданска вяра, е необходимо в селата Сърница, Цветино и Света Петка да се изградят нови общежития.

В гр. Пазарджик е нужно да се изгради интернат за децата от циганското население. Само така те ще се откъснат от домашната обстановка, ще завършат успешно училище и ще се създадат условия за добиване квалификация като работна сила за отделните отрасли на народното стопанство.

Другарки и другари народни представители! Окръгът и целият български народ се готви да посрещне и чествува 100-годишнината от Априлското въстание. Оборище и Панагюрище, Батак и Брацигово са скъпи за всеки българин.

От тази трибуна искам да отправя молба към всички министерства и ведомства да се отнесат с внимание и разбиране при решаване на проблемите, зависящи от тях и свързани с подготовката и чествуването на този юбилей.

Предоставеният ни за обсъждане и приемане единен план за обществено-икономическо развитие на Народна република България през 1974 г. обезпечава по-нататъшното изпълнение задачите на шестата петилетка. Неговото успешно изпълнение ще бъде нова крачка напред към изграждането на развито социалистическо общество.

Все по-задълбочаващата се интеграция със Съветския съюз и трудолюбието на нашия народ са сигурна гаранция за неговото изпълнение.

Комунистите, сдружените земеделци, комсомолците и всички трудещи се от борческия Пазарджишки окръг ще вложат своето умение и сили за неговото успешно изпълнение в чест на националната партийна конференция и достойно посрещане на 30-годишния юбилей на Деветосептемврийската народна победа.

Одобрявам предложените законопроекти за единния план за обществено-икономическото развитие и бюджета на Народна република България за 1974 г. и ще гласувам за тяхното приемане. *(Ръкопляскания)*

Председателстващ Груди Атанасов: Има думата народната представителка др. Пенка Райнова.

Пенка Райнова: Другарки и другари народни представители! Третата година на шестата петилетка вече си отива. Тя завърши със сполука във всички области на социалистическото строителство. Това ни дава основание с радост и гордост да обсъждаме уточненията на плана за обществено-икономическото развитие на страната и бюджета за 1974 г., подготвени напълно в духа на директивите на шестата петилетка.

Единният план за обществено-икономическо развитие на страната за 1974 г. осигурява изпълнението на редица мероприятия, които са в духа и решенията на Декемврийския пленум на Централния комитет на Българската комунистическа партия. Показателите на плана красноречиво говорят, че 1974 г. ще бъде изпълнена с високо напрежение за практическо осъществяване на грандиозната програма за щастieto и добруването на народа ни.

Аз съм уверена, че това ще намери радостен отзвук и ще се посрещне с възторг от гражданите на Ловешки окръг. Трудещите се от града на люляците — Ловеч, очакват четвъртата година на шестата петилетка с оптимизъм и самолюбието на победители, изпълнени с чувството на гордост от постигнатите големи трудови успехи. В резултат на разгорялото се социалистическо съревнование трудовите колективи от нашия град очакват да преизпълнят насрещните си планове за 1973 г. и да произведат повече продукция за над 5 млн. лв. Очакванията за тази година са, че всички предприятия от гр. Ловеч ще преизпълнят годишния си план по всички основни показатели.

С бързи темпове се развиват предприятията на машиностроенето. Така например обединени заводи „Балкан“ през 1971 г. бележат ръст 11,04%, а към деветмесечието на

1973 г. — 21,3%. Това се отнася и за „Елпром“, който за тази година бележи ръст 39,3%.

Характерно е и увеличаването на производителността на труда, което достигна до 12,8%. Преизпълнява се и планът за общия доход. Успешно се решават и редица социално-икономически проблеми на Ловешки окръг и по-конкретно на гр. Ловеч, където аз съм народен представител. Извисиха снага два нови жилищни комплекса. По лицата на стотици семейства засия усмивката, когато получиха нови жилища. Увеличи се детският смях в новопостроените детски градини и ясли. Значителен напредък се почувствува в младежкото строителство и строителството на леката спортна материална база.

От тази висока трибуна искам да доложа, че окръжната комсомолска организация в отговор на Тезисите на Централния комитет на Българската комунистическа партия и лично на др. Тодор Живков за преустройство в работата с младежта постигна големи успехи, активно участвува в социалистическото строителство, особено в областта на техническото и научното творчество.

Другарки и другари народни представители! Разрешете ми да поставя един въпрос, който по мое мнение има важно значение, но не намира решение в плана за 1974 г. Град Ловеч се развива в икономическо отношение добре. Но в областта на обслужването и особено на търговията и общественото хранене положението е много тежко. В града ни има само два хубави ресторанта и те винаги са препълнени. Не е построено нито едно ново търговско заведение и обслужването става в старите дюкянчета. По разчетите за петилетката беше предвидено през 1973 г. да се строи универсален магазин, един ресторант и супермаркет в квартал „Маркс—Енгелс“, но нито един от тези обекти не е започнат. Сега отново за 1974 г. не се предвижда нито един от тези обекти.

Другари, аз от свое име моля Народното събрание да бъде запазен поне супермаркетът в новия над четирихиляден квартал „Маркс — Енгелс“. В него няма никакъв магазин, гражданите, предимно работници от завод „Балкан“, където и аз работя, са принудени да пътуват над 4 км, за да се снабдяват с продукти. Поварявайте ми, хората недоволствуват от това и смятат, че понеже аз съм една от най-младите народни представителки, за това не мога да убедя Народното събрание и правителството да се реши тази нужда на този работнически квартал. Още един път моля това мое предложение да бъде прието.

Другари, от тази висока трибуна искам да уверя Народното събрание, че трудещите се от Ловешки окръг, вдъхновени от решенията на Десетия конгрес и Декемврийския пленум на Централния комитет на Българската комунистическа

партия и постигнатите успехи през 1973 г., през новата година ще работят още по-упорито и всеотдайно за превръщането на тези решения в дела. Това е целта на нашия строй.

Иска ми се да си послужи с една мисъл на нашия мъдър ръководител др. Тодор Живков, че големите реки се създават от малките изворчета. След 9 септември България беше изворче. За 30 години тя се превърна в пълноводна река от духовни и материални блага. Аз съм убедена, че и занаят пред водите на тази река ще текат все така пълноводни и бистри и ще множат благосъстоянието на българския народ, който е призван да осъществява тържеството на човешкия прогрес.

Одобрявам единния план за общественоеикономическото развитие на Народна република България и измененията към него и бюджета за 1974 г. и ще гласувам за тях.

Благодаря за вниманието. *(Ръкопляскания)*

Председателстващ Груди Атанасов: Другарки и другари народни представители! Няма повече записани оратори. Досега са се изказали 18 народни представители по законопроектите за плана и бюджета.

Има ли други желаещи да се изкажат? — Няма.

Пристъпваме към първо гласуване на законопроекта.

Моля другарите народни представители, които са съгласни законопроектът за единния план за общественоеикономическото развитие на Народна република България през 1974 г. да бъде приет на първо гласуване, да вдигнат ръка. Мнозинство, приема се.

Народните представители, които са съгласни законопроектът за бюджета на Народна република България за 1974 г. да се приеме на първо гласуване, моля да вдигнат ръка. Мнозинство, приема се.

Законопроектите за плана и бюджета се предоставят за повторно разглеждане от Комисията по единния план и бюджета, която ще докладва на следващото заседание на Народното събрание.

Преминаваме към разглеждане на следващата точка от дневния ред:

Предложение от ръководствата на парламентарните групи на Българската комунистическа партия и Българския земеделски народен съюз за промени в състава на някои постоянни комисии на Народното събрание.

Ще прочета предложението:

ПРЕДЛОЖЕНИЕ

от ръководствата на парламентарните групи на Българската комунистическа партия и Българския земеделски народен съюз за промени в състава на някои постоянни комисии

Другарки и другари народни представители!

През изминалия период някои народни представители, включени в състава на ръководствата на постоянните комисии, бяха избрани за членове на правителството, поради което следва да бъдат освободени и на тяхно място да се изберат други.

Налагат се и някои целесъобразни промени в ръководствата на отделни постоянни комисии, като увеличаване броя на техните заместник-председатели, включване на някои новоизбрани народни представители в ръководствата на отделни комисии, както и промени в ръководствата на някои комисии, свързани с местоживеенето и с характера на работата, извършвана от отделни народни представители.

По изложените съображения предлагаме Народното събрание да обсъди и приеме следното

РЕШЕНИЕ

за промени в състава на някои постоянни комисии

Шесто Народно събрание на основание чл. 76, ал. 1 от Конституцията на Народна република България и чл. 49 и 54 от Правилника за работата на Народното събрание

РЕШИ:

Освобождава Петър Данаилов Христов от задължението му председател на Комисията по търговията, услугите и туризма.

Избира Сава Атанасов Дълбоков за председател на Комисията по търговията, услугите и туризма.

Избира Сава Атанасов Дълбоков за член на Комисията по единния план и бюджета.

Избира акад. Евгени Георгиев Матеев за заместник-председател на Комисията по единния план и бюджета.

Освобождава Венелин Тодоров Коцев, Димитър Иванов Стоянов, Петър Тошев Младенов и Петър Данаилов Христов от състава на Комисията по единния план и бюджета.

Увеличава състава на ръководството на Комисията по изкуството и културата с още един заместник-председател.

Избира Любомир Спиридонов Левчев за заместник-председател на Комисията по изкуството и културата.

Освобождава Ангел Тодоров Шишков от задължението му заместник-председател на Комисията по опазване на природната среда.

Избира ген.-полк. Демир Димитров Борачев за заместник-председател на Комисията по опазване на природната среда.

Увеличава състава на ръководството на Комисията по народните съвети и развитието на населените места с още един заместник-председател.

Избира Ангел Тодоров Шишков за заместник-председател на Комисията по народните съвети и развитието на населените места.

Увеличава състава на ръководството на Комисията по труда, народното здраве и социалните грижи с още един заместник-председател.

Освобождава Комня Белева Сотирова от задължението ѝ секретар на Комисията по труда, народното здраве и социалните грижи и я избира за заместник-председател на същата комисия.

Избира ген.-лейтенант Крум Георгиев Радонов за секретар на Комисията по труда, народното здраве и социалните грижи.

Увеличава състава на ръководството на Комисията по външните работи с още един заместник-председател.

Освобождава Димитър Цочев Братанов от задължението му секретар на Комисията по външните работи и го избира за заместник-председател на същата комисия.

Избира Кръстю Георгиев Стойчев за секретар на Комисията по външните работи.

Увеличава състава на ръководството на Комисията по въпросите на младежта и спорта с още един заместник-председател.

Освобождава Стефка Томанова Иванова от задължението ѝ секретар на Комисията по въпросите на младежта и спорта и я избира за заместник-председател на същата комисия.

Избира ген.-лейт. Димитър Димитров Попов за секретар на Комисията по въпросите на младежта и спорта.

Освобождава Ненчо Станев Ненчев от състава на Комисията по промишлеността, строителството и транспорта.

Освобождава Ганчо Кръстев Симеонов от състава на Комисията по селското стопанство и хранителната промишленост.

Председател на Парламентарната група на БКП:

Б. Велчев

Председател на Парламентарната група на БЗНС:

Н. Георгиев

Желае ли някой народен представител да се изкаже по предложението? — Няма желаещи.

Пристъпваме към гласуване.

Моля другарите народни представители, които са съгласни с предложеното решение за промени в състава на някои постоянни комисии на Народното събрание, да гласуват. Мнозинство, приема се.

Преминаваме към разглеждане на последната точка от дневния ред:

Питане.

Има думата народният представител Данчо Димитров да развие питането си.

Данчо Димитров: Другарки и другари народни представители! Питането, което отправям, на пръв поглед засяга един дребен въпрос. На практика обаче се оказва, че в продължение близо на една година, докато този въпрос още не е решен, съществуват много сериозни слабости в различни звена на нашето социално управление. Аз обаче няма да ви занимавам с тези въпроси, тъй като ще ви отнема много време. Ще ви прочета самото питане:

Нашата партия и нашето правителство водят последователна политика за законност и за трезвеност, особено трезвеност сред младежта и учащите се.

Съгласно Закона за ограничаване броя на кръчмите и намаляване на пиянството от 1947 г. на 200 м от предприятия, казарма, училище и други подобни обществени заведения не може да има кръчма или магазин, където да се продават спиртни питиета.

Този закон изигра много важна роля за намаляване броя на кръчмите в градовете и особено в селата.

В София на ул. „Преспа“ № 2 с фасада към ул. „Граф Игнатиев“ се помещава гостилница „Славия“. В гостилницата се продаваха всички видове спиртни напитки — ракия, коняк, уиски, вино и бира. Не по-далеч от 200 м от гостилница „Славия“ се намират 32-ро първоначално и 6-то основно училище. Не са далеч и 7-мо и 8-мо средно единно поли-

техническо училище. Това е срещу черквата „Седмочисленици“.

Обществеността в квартала повдигна въпроса пред главния прокурор и на други места и в гостилницата престанаха да продават и сервират силни спиртни питиета — ракия, коняк, уиски, водка, вино. Остана обаче да се продава бира.

Тъй като се спореше дали бирата е спиртно питие, въпросът се отнесе до компетентния държавен орган — Министерството на народното здраве. Министерството издаде писмен документ, от който се вижда, че бирата е спиртно питие.

Наложи се въпросът да се отнесе до др. Борис Велчев, тъй като никой не го решава. Аз ви казах, че се разкриха много слабости в социални звена — не искам да ви ги изброявам — и затова се наложи въпросът да се отнесе до др. Борис Велчев. Другарят Борис Велчев се отнесе много отзивчиво и много сериозно към въпроса и предложи на Министерството на вътрешната търговия и услугите като компетентен държавен орган да разгледа и реши въпроса.

Министерството и лично др. Караманев, ръководейки се от политиката на партията и правителството, разгледа въпроса много сериозно и с писмо № VII-1-51-81 от 27. VI. 1973 г. разпореди на Столичния градски народен съвет да спре продажбата на бира в гостилницата, тъй като, другари, много граждани, в това число и аз, през време на големите междучасия сме забелязвали ученици от V, VI, VII и VIII клас отиват, сядат на масата и си поръчват по една бира за разхлаждане.

Оттогава, от 27. VI. 1973 г., обаче изминаха пет и половина месеца, бира в гостилницата продължава да се продава. Защо?

По мое сведение от много авторитетен източник разпоредбата на министерството отива при Борис Генчев — заместник-председател на Столичния градски народен съвет. Борис Генчев не дава ход на разпоредбата, спира я и разрешава да се продава бира.

Съгласно чл. 87 от Конституцията на Народна република България аз отправям следното питане:

Първо, кой дава право на другаря Генчев да стои високо от закона? Има закон, ясен и категоричен.

Второ, важат ли за другаря Генчев разпоредбите на един министър, избран от народа, избран от Народното събрание, издал наредби в границите на неговите компетенции, дадени му от закона или от постановление на Министерския съвет.

Трето, с това свое действие допринася ли другарят Генчев да се укрепва законността в София и в страната?

Четвърто, защо Министерството на вътрешната търговия и услугите, след като е издало тази разпоредба, не е проконтролирало дали тя се изпълнява.

Председателстващ Груди Атанасов: За отговор на питането има думата министърът на вътрешната търговия и услугите др. Георги Караманев.

Георги Караманев: Другарки и другари народни представители, както чухте, народният представител др. Данчо Димитров е отправил питане защо не е изпълнено указанието на Министерството на вътрешната търговия и услугите, с което се забранява продажбата на спиртни напитки в гостилница „Славия“ в София.

От извършената проверка се установи, че след издаването на посоченото писмо продажбата на спиртни напитки в гостилница „Славия“ е преустановена. Органите по търговията при Столичния градски народен съвет, които бяха натоварени с изпълнение на дадените указания на министерството, са оставили да се продава бира, като са изхождали от характера на заведението — гостилница — и това, че наблизо са работили работници, които са настоявали за това.

Независимо от тези съображения в желанието си да изпълни съществуващите разпоредби в това отношение министерството разпореди да бъде спряна продажбата на бира в гостилница „Славия“, като обърна внимание на съответните органи за непълното изпълнение на указанията на министерството по този въпрос.

Председателстващ Груди Атанасов: Другарят Данчо Димитров доволен ли е от отговора?

Данчо Димитров: Щом като министърът на вътрешната търговия и услугите е наредил да се спре продажбата на бира в гостилница „Славия“, аз съм доволен от отговора.

Председателстващ Груди Атанасов: Другарят Данчо Димитров е доволен от отговора.

Другарки и другари народни представители, следващото заседание ще се състои след обяд от 15 часа.

Закривам заседанието.

(Закрито в 12 ч. и 35 м.)

Първи заместник-председател: **М. Тарабанов**

Заместник-председател: **Гр. Атанасов**

Началник на Стенографския отдел: **В. Йонков**